

BUGYI NAGYKÖZSÉGI NAPKÖZSOTTHONOS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

ÓVODAI NEVELÉS JÁTÉKKAL, MESÉVEL

"A sorstól az élet fenntartását kaptuk feladatul, akár úgy, hogy az embereket tápláljuk, akár úgy, hogy a jövőre új növény sarjad majd belőlünk. Rövid az életünk, de nagyszerű a hivatás, amit betöltünk."

(Baksa Brigitta: A karácsonyi asztal meséi. A veteményeskert lakóinak története)

Összeállította:

Bodnár Sándorné igazgató

2026.

Intézmény OM - azonosítója: 032988	Készítette: igazgató P.H. <i>az Nkt. 26.§ (1) bekezdése szerint a</i> nevelőtestület bevonásával
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások:	
<i>A Pedagógiai Programot 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet alapján az óvoda szakmai munkaközössége a jogszabály által ráruházott hatáskörében véleményezte, szakmai javaslatait megtette.</i> a szakmai munkaközösség nevében	Az Nkt. 72. (5) a) bekezdése alapján a Pedagógiai Programot a Szülői Szervezet megismerte és támogatja annak megvalósítását. Szülői Szervezet elnöke továbbá <u>A nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak</u> a pedagógiai program tartalmáról a <u>tájékoztatást megkapták.</u> Nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak nevében
A Pedagógiai Programot a 2011. évi CXCV. tv. 26.§ (1) bekezdés alapján a Fenntartó/2026. (.....) határozatszámom jóváhagyta. Fenntartó képviselője P.H.	
A hatálybalépéssel egyidejűleg érvényét veszti az intézmény 2020. szeptember 01. napjától érvényben lévő Pedagógiai Program.	
Hatályos: a kihirdetés napjától 2026. február 1.	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: www.bugyiovi.hu	

A pedagógiai program jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm.rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 229/2012. (VIII.28.) Korm.rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata

Az óvoda működési és szakmai tevékenységét meghatározó útmutatások (Oktatási Hivatal):

- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének irányelve https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/A_Sajatos_nevelési_ig_enyu_gyermekek_ovodai_nevelésének_irányelve.docx
- Szakmai ajánlás a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő gyermekeket, tanulókat az óvodai és iskolai nevelésük-oktatásuk során megillető különleges bánásmóddhoz; a fejlesztő pedagógiai ellátás gyógypedagógiai tartalmaira; a pedagógiai segítség céljaira, feladataira és módszereire; valamint a BTMN tanulói jogokhoz kapcsolódó joghasználatra https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/BTMN_szakmai_ajánlás.pdf
- A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek köznevelési ellátásának irányelve https://www.oktatas.hu/koznevelés/kerettantervek/2020_nat/irányelvek_alapprogramok/tartos_gyogykezeles_szakmai_iranyelv
- Összevont Önértékelési kézikönyv, Nyolcadik, javított kiadás https://www.oktatas.hu/kiadvanyok/onertekelesi_kezikonyvek
- Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez Hetedik, módosított változat (2025. évi eljárás) https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/2025/utmutatok/altalanos_utmutato.pdf

„Nem az a faj a túlélő, amelyik a legerősebb, még csak nem is az, amelyik a legintelligensebb, hanem az, amelyik képes reagálni a változásokra.”
(Charles Darwin)

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Felgyorsult és változó világunkban a modern élet stresszhatásaival szemben különösen óvni és védeni kell gyermekeinket. Egyre nagyobb a szülők és az óvodapedagógusok felelőssége, hogy megőrizzük a gyermekkor nyugalmát, derűjét, ugyanakkor felvértezzük a gyermekeket mindazokkal a tapasztalattal, amelyekkel eligazodhatnak a világban.

A mai gyermekek szükségletei, az egyén boldogulásához szükséges személyiségjegyek hangsúlyai a társadalmi folyamatok hatására változnak. A változásokhoz való ésszerű alkalmazkodás pedagógiai hangsúlyváltozásokat is eredményezett. Egyetlen óvoda sem hagyhatja figyelmen kívül az Óvodai nevelés országos alapprogramját (ONAP). **Pedagógiai** Programunk jelenlegi módosításának elsődleges oka az, hogy a 77/2025. (IV.15) Korm. rendelet alapján változott a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet 1. sz. melléklete, vagyis az ÓNOAP.

Minden óvodában ehhez igazodva, azonos alapról indulva kell eleget tenni a világot ma jellemző sokszínűség elvárásainak. Programunk egy lehetőség a sok közül. Pedagógiai hangsúlyai: a gyermekek egyéni különbségei, a családi nevelést kiegészítő szocializáció egy sajátos természeti és társadalmi közegben, számítva a szülők együttműködésre.

Programunk a gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítésére törekszik, épít tulajdonságaikra, viselkedésükre, érdeklődésükre, korábbi ismereteikre és tapasztalataikra.

Pedagógia koncepciónk kidolgozását messzemenően befolyásolta még, hogy gyermekeinket olyan kulturális örökség veszi körül, amely értékeinek átadását feltétlenül célul kell kitűznünk.

Bízunk abban, hogy a hozzánk járó gyermekeknek életre szóló élményeket és ismereteket nyújtunk, és megalapozzuk azokat a képességekkel, melyekre szükségük lesz az iskolába történő sikeres beilleszkedésük és a tanulás során, valamint a gyorsan változó világunkban.

1. AZ INTÉZMÉNY JELLEMZŐ ADATAI

Az intézmény neve: **Bugyi Nagyközségi Napköziotthonos Óvoda**

OM azonosítója: **032988**

Az intézmény címe és elérhetősége:

	Cím	Telefonszám, e-mail
<i>Napraforgó Óvoda- székhely</i> <i>(1975 óta működik)</i>	2347 Bugyi, Sport utca 1.	06-70/504 2488 bugyiovoda@gmail.com
<i>Bóbita Óvoda- telephely</i> <i>(1963 óta működik)</i>	2347 Bugyi, Széchenyi tér 14.	06-70/504 2478 bugyiovoda@gmail.com
<i>Katica Óvoda- telephely</i> <i>(1966 óta működik)</i>	2347 Bugyi, Jókai utca 11.	06-70/504 2484 bugyiovoda@gmail.com

Az intézmény fenntartója: **Bugyi Nagyközség Önkormányzata**

A fenntartó címe: **2347 Bugyi, Beleznay tér 1.**

Az óvoda alapító okiratának száma: **24/2008. (II.14.)**

Az alapító okirat kiegészítése: **132/2009. (VI.18.)**

55/2012. (IV.12.)

2012-2/2015. (IV.9.)

6316-3/2023.

A költségvetési szerv jogszabályban – *a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény* – meghatározott közfeladata, alaptevékenysége:

óvodai nevelés, ellátás valamint a ***sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátása, nevelése.***

Sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Az óvoda a gyermek hároméves korától tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény.

Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik és ellátja gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is.

Az intézmény három épületében felvehető maximális gyermeklétszám:

Összesen: 200 fő, 8 csoportban

- *Napraforgó óvoda (székhely):* 75 fő, 3 csoportban
- *Bóbita óvoda (telephely):* 75 fő, 3 csoportban,
- *Katica óvoda (telephely):* 50 fő, 2 csoportban.

2. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA

2.1. HELYZETELEMZÉS

*A legtöbb, amit a gyermekeinknek adhatunk:
gyökerek és szárnyak.”*

(Goethe)

Óvodánk Budapest agglomerációs körzetében, Bugyi nagyközségben található. Budapest közelsége hatással van a településre, az óvodára és a családokra egyaránt. A külterületekről (Ürbő és Vány) érkező gyermekek utaztatását segíti a fenntartó.

A vidéki élet lehetőségeit kiaknázva falusi életközösséghez hasonló óvodát működtetünk, melyben a természet közelsége lehetőséget biztosít a fejlesztésre, a tapasztalati úton történő játékos tanulásra, sétákra, kirándulásokra, az élőlények és a természet megfigyelésére. Pedagógiai koncepciónk kidolgozásánál elsődlegesen abból indulunk ki, hogy gyermekeinkkel ennek a környezetnek a megismerését kell célul kitűznünk: „*A gyermek, miközben megismeri*

a környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.” (ONAP)

Évről- évre nő a fejlesztést igénylő gyermekek száma, de intézményünk a helyi önkormányzat támogatásával mindent megtesz azért, hogy ez a fontos feladat megoldódjon.

Bízunk abban, hogy gyermekeink számára az óvodai életük teljes egészét átható tevékenységeken keresztül szép emlékeket, az iskolakezdéshez elengedhetetlenül szükséges készségeket és képességeket, további életükhöz pedig használható útmutatókat tudunk adni.

2.2.AZ ÓVODAI MUNKA FELTÉTELEI

2.1.1. Személyi feltételek

A település három óvodáját a fenntartó önkormányzatunk egy szervezeti egységként: óvodai intézményként működteti.

A Napraforgó óvodában van az igazgató székhelye. Az igazgató- helyettes és a telephely-vezető biztosítja óvodánk zavartalan működését, segítik az igazgató szakmai munkáját és a tanügy-igazgatási feladatokat.

Az óvoda dolgozóinak létszáma 34 fő:

- óvodapedagógusi álláshelyek száma	17,
- gyógypedagógusi álláshely száma:	1,
- nevelő és oktató munkát segítők	1 óvodatitkár
3 pedagógiai asszisztens,
8 óvodai dajka,
3 konyhai segítő,
- technikai alkalmazottak	1 udvari munkás.
Óraadó pedagógusok száma	1 logopédus- gyógypedagógus,
1 TSMT mozgásfejlesztő,
1 pszichológus,

A hozzánk járó gyermekek nevelését és fejlesztését szakképzett óvodapedagógusok végzik. A gyógypedagógus a sajátos nevelésű és BTMN-es gyermekek fejlesztését végzi. A pedagógusok munkáját segítő pedagógiai asszisztensek, dajkák a nevelésbe, a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, betartatásába aktívan bekapcsolódnak.

Hatékony együttműködésük feltétele, hogy képesek pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni.

A konyhai segítők a tálalókonyha rendjéért felelnek, hiányzás esetén a dajkai feladatokat is ellátnak.

Egy óvodatitkár segíti az igazgató munkáját és van egy udvarosunk, aki az óvodák környezetét tartja rendbe.

A pedagógus kollégák nyitottak az új módszerekre, biztosított számukra a folyamatos önképzés.

Fejlesztési folyamataink minőségét az óvodapedagógusok folyamatos önképzése és az intézmény partnerközpontú működése garantálja.

2.1.2. A nevelőtestület kvalitását jellemző adatok

A feltételrendszer fontos eleme az óvodai nevelőközösség, ezen belül is az óvodapedagógus személyisége a következő személyiségjegyekkel:

- megfigyelő és helyzetfelismerő képesség,
- megosztott figyelem,
- nyelvtanilag helyes beszéd,
- önmagával és a gyermekkel szembeni igényesség,
- pedagógiai tapintat,
- kiegyensúlyozott állapot, érzelmi gazdagság,
- a gyerekek szeretete, megértése, megbecsülése,
- segítőkészség, optimista magatartás,
- megújulás képessége.

Az óvoda egész dolgozói közösségének rendelkeznie kell az együttműködés, egymásra figyelés képességével a mindennapok során.

2.3.AZ ÓVODA TÁRGYI, DOLOGI FELTÉTELE, ESZKÖZRENDSZERE

Az óvoda központi épülete, székhelye – *a Napraforgó óvoda*- a község központjában helyezkedik el, 2700 m² alapterületű telken. Az épület 571,2 m² alapterületű : 3 csoportszoba, tornaszoba, fejlesztőszoba, folyosók, mosdók, mozgáskorlátozott mosdó, melegítő konyha, gyermek- és felnőtt öltöző, irodahelyiség található benne.

Férőhelye: 75 fő

A csoportszobák alapterülete 50 m².

A tornaszoba 54 m².

Telephelyek

Bóbíta óvoda- a község lakótelepi házakkal körbevett részén található. 2164 m²-es telken, 536 m²-en fogadjuk az ide járó gyermekeket. A gyermeklétszám emelkedése miatt 2023-ban a két csoportos épület bővítésre történt: az épület egy csoportszobával, 25 férőhellyel bővült, így 75 gyermek befogadására képes.

Átalakításra került a melegítőkonyha és a személyzeti öltöző is. A fejlesztés a Széchenyi Terv Plusz program, a TOP_Plusz-3.3.1-21 kódszámú, „Gyermekeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése” című kiírás keretében valósult meg.

A fentiekén kívül energetikai korszerűsítés is megvalósult, egy egyenként 400 Wp teljesítményű 16 paneles napelemes rendszer telepítésével. A teljes épület szigetelésének, gépészetének és hűtési rendszerének megújulásával is számolt az önkormányzat.

Tehát nem csak az új szárny lett korszerű és takarékos, hanem a korábban épült rész is.

A *Katica óvoda* 2641 m² alapterületű telken áll, az épület 342,96 m². Két csoportszoba, tornaszoba, fejlesztőszoba, folyosó, mosdó, mozgáskorlátozott mosdó, melegítő konyha, gyermek és felnőtt öltöző van az épületben. Az óvoda 50 gyermeket tud befogadni.

Az épületekben korszerű fűtés, világítás, egészséges ivóvíz biztosított, mindhárom óvodaépületet a csatornahálózathoz is csatlakoztatták.

Csoporttermeink több funkciót töltenek be: óvodai tevékenységek, játék, foglalkozások, étkezés és a pihenés színtere is. Felszereltségük jónak mondható. Játékokat, eszközöket évente vásárolunk költségvetésből. Sportszerekkel, az óvodai tanuláshoz szükséges fejlesztési eszközökkel jól ellátott óvodánk, folyamatos bővítésre költségvetésünk lehetőséget biztosít. Emellett támaszkodunk a pályázati lehetőségekre és szponzorok támogatására.

Az udvarok biztosítják az óvodás gyermekek mozgásigényének kielégítését, a hatályos jogszabályokban lévő előírásoknak megfelelnek.

Magaságyást, rovarbarát kertet alakítunk, ami nem csak az udvar ékessége, hanem a környezettudatos nevelést is szolgálja.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA, ALAPELVEINK, FELADATAINK

3.1. ÓVODAKÉP- A BUGYI NAGYKÖZSÉGI NAPKÖZIOTTHONOS ÓVODA ALAPELVEI

- A gyermeki jogok és érdekek mindenek felett állnak.
- A gyermekek nevelése a család joga és kötelessége. Az óvoda kiegészítő, segítő, szükség szerint hátránycsökkentő szerepet tölt be.
- *K*iegészítjük és figyelembe vesszük a családi nevelést, a még jelenlévő hagyományokat erősítve nevelünk a mindennapi élettel a mindennapi életre.
- A nevelőközösségünk alapelvnek tekinti a gyermek szeretetét, tiszteletét, elfogadását, fejleszthetőségét.
- Nevelésünk és tervezésünk rugalmas, figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat, valamint alkalmazzuk a differenciálás elvét.
- Az óvodai nevelés területei, tevékenységformái között szoros összefüggés van, egyiket sem kezeljük elszigetelten, viszont kiemelkedő szerepet szánunk a játéknak, mozgásnak és az anyanyelvnek.
- A tevékenységben megvalósuló tanulásban a kötetlenség- kötöttség váltakozását használjuk, melynek alkalmazását a pedagógus dönti el.
- Elsődleges és legfontosabb tevékenységnek tekintjük a játékot, ezen keresztül fejlődik a gyermekek személyisége. A jó játék felkészít a jó tanulásra, nem cél, csak eszköz és módszer, a gyermek alapszükséglete.
- A ránk bízott gyermekeket formáljuk, alakítjuk, egyéni fejlettségükből kiindulva, figyelembe véve egyéni fejlődési ütemüket, önmegvalósítási szándékukat, gyermeki szabadságukat és jogaikat. Biztosítjuk az egyenlő hozzáférést az alapprogram és az innovatív pedagógiai törekvések figyelembe vételével, befogadó légkör biztosításával.
- Programunkkal biztonságos, kedvező, csoportos együttlétre, megfelelő testi, mentális gondozásra, az óvodai élet nyitott, szeretetteljes légkörének megvalósítására törekszünk.

- A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez biztosítjuk a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét.
- Óvodánk az élmények és a változatos tapasztalatok színtere. Nevelőmunkánkba tudatosan építjük be az óvodát körülvevő kulturális örökség értékeinek megismerését, átadását.
- Óvodánk inkluzív (befogadó) szemlélettel, gyermekközpontú pedagógiai attitűddel a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, az egyenlő hozzáférés lehetőségének biztosításával, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelését is.
- Előítélet- mentes pedagógiai környezetet alakítunk, egymás elfogadására, a különbözőségek tiszteletére nevelünk.
- Biztosítjuk a migráns gyermekek interkulturális nevelésen alapuló integrációját.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét. Szem előtt kell tartanunk a szülőföldhöz való kötődés jogát és fontosságát, az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését és a társadalmi integrálás elősegítését.
- Törekszünk a különböző pedagógiai módszerek alkalmazására, biztosítjuk az óvodapedagógusok módszertani szabadságának érvényesülését, segítjük az innovatív pedagógiai törekvések megvalósítását.
- Minden dolgozónkkal szemben elvárás, hogy előítéletektől mentesen közeledjen a családokhoz.

3.2. GYERMEKKÉPÜNK

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai viselkedés minták, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi-, és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Komplex, bátorító nevelésben hiszünk. Elfogadjuk és vállaljuk a „minden mindennel összefügg” elvét. Valljuk, hogy a gyermeknek a fejlődéséhez adottságain, tehetségén kívül bátorító támogatásra is szüksége van.

A személyiség szabad kibontakoztatása a célunk az alábbiak szerint:

célunk, hogy váljon a gyermek

- egészséges mentálhigiénés állapotúvá,
- kreatívvá, nyitottá, gondolkodóvá,
- érdeklődővé, értelmileg fejletté,
- szocializálttá,

- kapcsolatteremtésre és kommunikációra képesség,
- környezettudatossá.

3.3. ÉRTÉKEINK ÉS CÉLKITŰZÉSÜNK

Elsődleges a közösen elfogadott értékek kialakítása, melyet mindenki egyformán értelmez és a tevékenységek részévé teszi. Fontos, hogy tradícióinkat megőrizve, készek legyünk az innovációra, a szakszerű modern óvodapedagógiára.

Nyitottak vagyunk a környezetünkre, szenzitíven, de határozottan reagálunk a változásokra. Óvodai nevelésünk során olyan kompetenciákat kívánunk kialakítani gyermekeinkben, amelyek lehetővé teszik számukra, a zökkenőmentes átmenetet az iskolai életre.

Feladatunk az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével, a lassú átmenet értékrendjének elfogadtatása, az óvodából az iskolába.

Nevelési tevékenységünkben a szocializációs folyamat tervezésére a fokozatosság és differenciálás jellemző.

Jövőképünk megvalósítása érdekében csapatmunkára van szükség, mely összefogásra, kooperációra, kommunikációra kötelez. Fontos, hogy belső erőforrásainkat hatékonyan használjuk, szervezeti kultúránkat folyamatosan fejlesszük. Jövőképünk esetleges alakításánál, figyelembe vesszük partnereink igényeit, a fenntartó elvárásait.

Arra törekszünk, hogy programunk:

- legyen mindenki számára érhető;
- a szülőknek vonzó;
- az óvoda dolgozóinak elérhető, megvalósítható;
- a fenntartó számára elfogadható.

4. A PROGRAM FELFOGÁSMÓDJA, NÉZŐPONTJAI

4.1.A PROGRAM ELŐZMÉNYE

1999-ben a nevelőtestület elkészítette helyi pedagógiai programunkat az *Óvodai nevelés játékkal, mesével* (nevelési program óvodák számára Zilahy Józsefné, Stöckert Károlyné, dr.Ráczné dr. Főző Klára) **c. program alapján**. Ebből a programból azt vettük át, amellyel teljes mértékben azonosulni tudtunk.

Az időközben többször módosított köznevelési törvény, a változó rendelkezések, törvényi megfeleltetés, valamint programunk felülvizsgálata és értékelése után nevelőtestületünk úgy döntött, hogy a pedagógiai programunkat átláthatóbbá tesszük, szerkezetét megváltoztatjuk.

4.2.PROGRAMUNK

- **Gyermekközpontú**, mert biztosítja az óvodás korú gyermek fejlődésének optimális feltételeit,
- **Személyközpontú**, mert törekszik a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására,

- **Játékközpontú**, mert a mással nem helyettesíthető szabad játékot helyezi mindenek fölé.

Helyi pedagógiai programunk alapjául egy olyan minősített programot választottunk, amellyel helyi szokásainkra, értékeinkre építhetünk. Olyan nevelési modellt ajánlunk, amely gyermeklélektani, játépszichológiai alapokra épül. Egyenlő esélyt nyújt minden gyermek számára, hogy képességeik, tehetségük kibontakozzon.

Hisszük és valljuk, hogy

- **Az óvodáskor életeleme a játék**, abban él, abban fejlődik.
 - **A gyermekek nyelve a mese**: világról alkotott képüket megjelenítve a legalkalmasabb közvetítő eszköz a világ megismerésére. A mesét megérti. Elképzei, ezáltal gyarapodik szókincse, fejlődnek értelmi képességei, érzelmi, szociális, akarat tulajdonságai.
- Mozgás, zene, kép, szó együtt alkotják az óvodai anyanyelvi nevelés jelrendszerét, amelynek megjelenési formája a játék és a mese.**

A játék az óvodás gyermek legkedveltebb tevékenysége és az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

Felfogásunk szerint a gyermekkor a legtágabb értelemben vett tanulásnak és az életfontosságú beállítódásoknak a kora.

A nevelés óvo- és értékmegőrző szerepét hangsúlyozzuk, és a köré csoportosítjuk az egyéb tevékenységeket.

Az óvónő szabadsága az idő kezelésében, a játékok tartalmához illő szervezeti formák megtalálásában, a gyermeki műveltség anyagának a mindenkori helyzetéhez illő összeválogatásában valósulhat meg.

A program pillérei az alábbi felismerések:

- Az idő nem osztható fel rövid szakaszokra. Folyamatos, végtelen egész, hullámzó közege a belső-külső történéseknek.
- A játékok elkezdése, variálása, befejezése, a mesék elmondása, ismétlése a megszokott óvodai időbeosztásnál lassúbb tempót igényel. Alapegységek az évszakok, jeles napok, ünnepek és a tíznapos időkeretek. Ezek adják meg a nevelési folyamat ritmusát.
- Az elfoglaltságok gyerekszemmel csak akkor érdekesek, a nevelés szempontjából akkor értékesek, ha élményszinten egésztenek alkotnak. Csak akkor értelmesek, ha játékcéljuk van.

Összefoglalva:

- a szabályozásnak (reguláció)
- az utánzásnak (imitáció)
- a belső-külső ösztönzésnek (inspiráció) az életkorhoz illő arányát kívánjuk megvalósítani.

A tanulási eredmény biztosan következik a ráérős, folyamatos játékból, az átélt mesehallgatásból. Az életet megkönnyítő jó szokások megalapozódnak a kevés, fontos és következetesen megtartott szabályból.

5. Az Óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki szükségleteinek kielégítése, fejlődésének biztosítása, az egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési és érési ütemének az egyenlő hozzáférés elveinek szem előtt tartásával.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

5.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az egészség megvédése társadalmi és egyéni feladat. a kisgyermek egészségéért a család mellett az óvodai is felelősséggel tartozik.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

A gyermekek különböző tapasztalatokkal, ismeretekkel érkeznek az óvodába, melyekre alapozva, - azokat erősítve vagy kioltva alakítjuk a testápolás, öltözködés, táplálkozás, mozgás, pihenés, levegőzés, testedzés szokásrendszerét. Számolnunk kell az alapvető higiéniai szokások hiányával, a gyermekek érési sajátosságaival is.

A gondozási feladatok ellátása a nevelési folyamat része, közben is bővítjük a gyermekek ismereteit, alakítjuk készségeit, képességeit, segítjük önállósulási törekvésüket.

Fontosnak tartjuk, hogy ebben a folyamatban a dajka az óvodapedagógussal együttműködve vegyen részt. A pedagógusi, pedagógiai asszisztensi és a dajkai modell szerepből adódóan különös figyelmet kell szentelni a saját öltözködési, személyi higiénés, étkezési-kommunikációs és egyéb viselkedési kultúrájukra, hisz az ő magatartásuk a különböző élethelyzetekben mintául szolgál a gyermeknek.

A helyes életritmust a megfelelő napirend és heti rend (rugalmas) betartásával biztosítjuk.

- Egészséges és biztonságos környezetet alakítunk ki a gyermekek fejlődéséhez, szükségleteihez, testméreteikhez igazodóan.
- A csoportszobában törekszünk a nyugtató, harmonikus színek alkalmazására. A berendezések a gyermekek méretének megfelelőek, könnyen tisztántarthatók. Jól elkülönített játékterekkel biztosítjuk a nyugodt légkört a szabad játékhoz.
- A mosdó gyermekméretű berendezései segítik a szükségletek kielégítését.
- Óvodai udvaraink tágas, jól elkülöníthető játszóhelyekkel rendelkeznek, ezért alkalmasak a változatos mozgás-és játéktevékenységekre, valamint az udvari foglalkoztató helyek biztosítják a kinti tevékenységek végzését is.
- A tornateremben történő mozgásos tevékenységek alkalmával egymás testi épségének óvására és védelmére figyelünk.

Cél: „Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényeinek kialakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése.” (ONAP)

Óvodapedagógus feladatai:

- egészséges és biztonságos környezet kialakítása,

- mozgás, testedzés lehetőségeinek biztosítása a harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése érdekében,
- nyugodt pihenés, alvás feltételeinek megteremtése,
- az egészség megóvása, megőrzése, az ehhez szükséges- életkornak megfelelő ismeretek átadása, szabályok betartatása,
- helyes életritmus biztosítása,
- a helyes táplálkozási szokások igényének alakítása,
- az egészséges életmódhoz tartozó szokások, készségek, képességek megalapozása, a belsővé válás elősegítése.
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás kialakítása,
- ha szükséges a megfelelő szakemberek bevonásával speciális prevenció és korrekció testi- lelki- nevelési feladatok ellátása.

5.1.1 Egészséges környezet

Az óvodai környezet feltételei jelentősen befolyásolják az egészséges életmód kialakulását, ezért gondoskodni kell a megfelelő tárgyi környezetről, melynek egyik színtere az óvoda udvara.

A játékok, sportszerek biztonságára folyamatosan figyelünk. Az óvoda épületéhez vezető utak burkoltak. Az óvoda helyiségeinek elrendezését, nagyságát változtatni már nem tudjuk, ezért nagyobb hangsúlyt kap az elrendezés, a szervezés a mindennapi munkában.

A folyosó egyben öltöző is, ezért egyéni megoldásokat keresünk a zsúfoltság elkerülésére.

A csoportszobák megfelelő nagyságúak, jól felszereltek. A falak színe világos, a csoportszobák megvilágítása megfelelő. A folyamatos szellőztetés megoldott, a hőmérséklet szabályozható.

A berendezések a gyermekek méretének megfelelőek, könnyen tisztántarthatók. Az óvodapedagógusok kis kuckókat alakítanak ki a csoportszobában a nyugodtabb, többféle tevékenység kialakulása érdekében.

Kiemelt figyelmet fordítunk a kézműves tevékenységek, a mesélés és bábozás helyének megválasztására. A zenei alkotókedv fejlesztését, a zenei készség- és képességfejlesztés eszközei biztosítjuk.

Az óvoda udvarát úgy alakítjuk, hogy helyet biztosítsunk a több mozgást igénylő, ill. nyugodtabb játéknak is. Az udvaron elérhető a higiénikus tárolással elkészített ivóvíz.

Az alábbi, környezet- és természet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat alakítjuk:

- a csoportos tevékenységek során kiemelt szerepet kap a környezettudatos magatartás pl. szelektív hulladékgyűjtés, a körülöttünk lévő anyagok újrahasznosítása pl. papírdoboz bábok stb.,
- az egészséges, tiszta környezet fenntartásának legfontosabb feltétele az alapos takarítás, melyben időnként a gyermekek maguk is aktívan részt vesznek.

5.1.2. Testápolás, egészségmegőrzés pedagógiai feladatai

Vegyes életkorú gyermekek lévén a gyermekek életkorában és egyéni fejlettségében is nagy különbségek vannak. Ebből adódóan mindig *minden pillanatban differenciálunk*. Folyamatosan segítjük őket, hogy újabb fejlettségi fokra jussanak. Gondozási céljaink kitűzésekor mindig figyelembe vesszük, hogy nagyon eltérő fejlettségű és eltérően szocializált, más-más kultúrájú családok gyermekeit neveljük.

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és a tisztaság iránti igényüket fejleszti. Az óvodapedagógus szükség szerint maga is közreműködik az ápolási szokások kialakításában. Ez a bensőséges kapcsolatfelvételt szolgálja, a tevékenység megtanulását segíti. Úgy alakítjuk ki az egészségügyi szokások helyes sorrendjét, hogy minden felnőtt azonos módon és következetesen gyakoroltatja a gyermekekkel.

- Alkalmazkodunk a gyermek egyéni igényeihez, otthonról hozott szokásaihoz.
- Személyi higiénia szempontjából fontosnak tartjuk a naponta többszöri fésülködést, különös gondot fordítunk a hosszú hajú lányok hajának rendezettségére.
- A légzőszervek védelme érdekében fontos feladatunk az orrfújás szükségességének és helyes technikájának megerősítése.
- Fokozatosan segítünk a gondozási tevékenységekben, dicsérrettel ösztönözzük a gyermekeket az önálló próbálkozásra.

5.1.3. Öltözködés, szokásalakítás

- A helyes öltözködés két feltétele az időjáráshoz és a környezeti adottságokhoz való alkalmazkodás és az esztétika.
- Az öltözés során figyelmeztetjük a gyermekeket a ruhadarabok helyes le-és felvételének sorrendjére. Segítségnyújtást biztosítunk a gyermekek igényei szerint.
- Ösztönözzük a szülőket, a gyermekek réteges öltöztetésére, amely a gyermek egyéni igényeit szolgálja. Téli levegőzéshez legyen biztosított a vízhatlan ruházat.
- A gyerekek érdekében javasoljuk a biztonságos lábbeli használatát.
- Csereruhát, cserecipőt, tartalék fehérneműt a gyermekek számára biztosítsák a szülők.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermek önállóan öltözködik,
- ruhája tisztaságára vigyáz,
- ruháját be tudja gombolni, cipőfűzőt be tudja kötni,
- rendben, saját helyére gyűjti össze ruháját,
- jelzi, ha melege van vagy ha fázik.

5.1.4. EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS

A növekedés és a fejlődés alapvető feltétele a helyes táplálkozás. A gyermekek az óvodában napi háromszor étkeznek. Az étrendről folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket, az otthoni étkezéseket ehhez tudják igazítani. Saját konyhánk nincs.

Ismernünk kell az egyes gyermekek étkezési szokásait, kedvelt ételeit, érzékenységét, a kívánt táplálkozási követelmények betartásában fokozatosan tapintatosan járunk el (pl.: allergiás gyerekek).

Próbáljuk kiküszöbölni az indokolatlan édesség és cukorfogyasztást, meggyőzni a szülőket a megfelelő rágás és a vízívás fontosságáról.

Az étkezés feltételeinek biztosításában a gyermekek is közreműködnek.

Intézményünkben alaptevékenységként szükség szerint ellátjuk a diabéteszes gyermekek integrált nevelését.

Feladatunk:

- A kulturált étkezés illemszabályainak megismertetése, gyakoroltatása, igényné válásának segítése.
- Ízek megkedveltetése, a folyamatos folyadékbevitel biztosítása.
- Gyümölcs- zöldségnapok beiktatása a családok közreműködésével, mely jelenleg is megoldott.
- Az óvoda mindennapi tevékenységeibe ágyazva ismerkedhessenek a gyermekek az ételek egészségre gyakorolt hatásával. Készítsünk velük salátát, gyümölcslevet, aszaltványt, savanyúságot.
- Csökkentjük a különösen magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztását. Ösztönözzük a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztását.
- A fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekekre minden dolgozó kiemelt figyelmet fordít.

5.1.5. MOZGÁS, TESTEDZÉS IGÉNYÉNEK, SZOKÁSAINAK KIALAKÍTÁSA

A mozgás az óvodás korú gyermek alapvető, természetes tevékenysége; az egészséges életmód kialakulásának, az egészség megőrzésének meghatározó eleme. Fontos szerepet kap a gyermekek mozgásigényének kielégítése, melyet a mozgásos foglalkozások és a szabadban történő mindennapos játékok segítenek elő. Óvodánk tornaszobáiban és udvarain sok játék- és tornaszer megtalálható, melyek hozzájárulnak gyermekeink testi fejlődéséhez.

Az óvodai élet minden napján szükséges biztosítani az aktív szabad játék mellett az irányított mozgásos tevékenységeket is, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

Célunk a gyermekek mozgásigényének kielégítése, mozgáskedvük fenntartása, mozgásuk fejlesztése, a mozgásra épülő életmód megalapozása.

Feladatunk:

- A szabadban töltött minél több idővel hozzájárulunk a gyermekek egészségének, erőnlétének fokozásához. Ősztől nyárig nagyon sok időt töltünk az udvaron a délelőtti és délutáni órákban egyaránt.
- Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának és a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének időszaka, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal segítjük elő.
- A mozgásos tevékenységek során fontos feladatunk a baleset megelőzési szabályok pontos ismertetése, következetes betartatása, naponkénti megerősítése.
- A tartási rendellenességek prevenciója érdekében figyelni kell a helyes testtartásra. A lúdtalpat speciális lábboltozatot erősítő gyakorlatokkal, megfelelő lábbelivel és mezítláb járással igyekszünk megelőzni.
- A tornaszobában tervezett mozgásos tevékenységeken tornaruha felvételét szorgalmazzuk.
- A mindennapi szervezett fejlesztő mozgást biztosítjuk.

A testi képességfejlesztés eredményei óvodáskor végére:

Kondicionális képességek tekintetében: az életkori sajátosságoknak megfelelő erőnlét, gyorsaság, hajlékonyság és ügyesség jellemző a gyermekekre. Állóképességük jó, Pszichés reakcióképességük átlagos.

A mozgáskoordináció fejlettsége tekintetében: a megfelelő téri orientáció, ezen belül a testséma kialakulása, a személyes tér megfelelő észlelése jellemzi. Képessé válik a személyes és közös tér megélésére nagymozgásokon keresztül, érett mozgáskoordináció és megfelelő spontán dominancia jellemzi. A szem-kéz-láb koordinációja érett, a szem vagy kéz spontán dominanciája adott helyzetekben megfelelő.

5.1.6. ALVÁS, PIHENÉS SZOKÁSAINAK ALAKÍTÁSA

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés, melyhez szükséges a nyugodt, csendes légkört, tiszta levegő, kényelmes ruházat. Ezek megteremtése után mese, dal, gyertyafény segíti az elcsendesedést. Biztonságot nyújt nekik a simogató kéz.

Nem mindenkinek egyforma az alvásiigénye, ezért akik előbb kelnek fel, csendes tevékenységet folytathatnak.

Feladatunk:

- Fontos feladatunk az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.
- A helyes életritmus alakítása a családdal együtt, ezért javasoljuk a szülőknek, hogy az étkezések és a pihenés időpontját szombaton és vasárnap is célszerű betartani.

- A pihenéshez nyugodt, meghitt légkör biztosítása a csoportok hagyományainak megfelelően: mesélés, éneklés, simogatás, altatás elalvás előtt.
- Figyelünk az egyéni szokásokra is, engedjük az „otthoni kedvencek” –kel való alvást.
- Szoktatjuk a gyermekeket az egymás iránti toleranciára, pihenő idő alatt csendben vannak, nem zavarják a társaikat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermek nyugodtan pihen és késleltetni tudja szükségletei kielégítését.

5.1.7. GYERMEKEK EGÉSZSÉGÉNEK VÉDELME, BETEGSÉGMEGELŐZÉS, EGÉSZSÉGMEGŐRZÉS

Célunk, hogy a gyermekek személyiségében folyamatosan kialakuljon a balesetek megelőzése tapasztalataik alapján. Megismertetjük a gyermekekkel a balesetveszélyes helyzeteket, közösen kialakítjuk a balesetet megelőző szabályokat, amiket be kell tartanunk. Utcai séták alkalmával megismertetjük, megtapasztaltatjuk a közlekedés alapvető szabályait. Az óvodában megbetegedett gyermeket szükség szerint elkülönítjük, értesítjük a szülőket. Egészségük megőrzéséhez fontos, hogy edzettek legyenek, ezért minden időszakban sokat tartózkodunk a friss levegőn. A fertőzések terjedését gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, gyakori kézmosással, igyekszünk meggátolni.

Feladatunk:

- Balesetmentes környezetet biztosítunk.
- A környezet védelmét, megővását megalapozó szokásokat alakítunk ki.
- A fertőző betegségek megelőzése érdekében biztosítjuk a megfelelő feltételeket (külön jellel ellátott törülköző, ágynemű, megfelelő fertőtlenítések).
- A gyermekek lelki gondozásával kapcsolatos feladataink:
Figyelünk kell a személyiségzavarokra, neurotikus tünetekre, melyek kedvezőtlen családi légkör, súlyos lelki megrázkódtatás hatására alakulnak ki. Ezek a gyermekek fokozott törődést, gondoskodást igényelnek. A gyermekben rejlő, tevékenységet blokkoló feszültséget igyekszünk feloldani, szükség esetén speciális szakember segítségét vesszük igénybe (pszichológus, fejlesztőpedagógus, Nevelési Tanácsadó).
- A veleszületett rendellenességek korai kiszűrése lehetővé teszi a mielőbbi korrekciót.
- A gyermek egészségi állapotát az egyéni fejlődési naplóban követjük nyomon.
- Óvodába csak egészséges gyermek járhat a napközben megbetegedett gyermekeket lefektetjük, a szülőt értesítjük.

Az óvó- védő előírások, a balesetek megelőzéséhez szükséges a feladatok a Házirendben vannak meghatározva.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Legyen igényük a tisztaság iránt, önállóan mosakodjanak, törölközzenek, használják a körömkefét, a fésűt, rendben tartják hajukat.
- Önállóan használják a zsebkendőt.
- Saját magukat kiszolgálják, önállóan tevékenykednek, holmijukra vigyáznak. Mindennapi szükségleteiket önállóan kielégítik.
- Tisztán étkeznek, közben kulturáltan viselkednek. Megfelelően használják az evőeszközöket. Zárt szájjal rágnak. Igényeljük az asztal esztétikai rendjét.
- Önállóan, a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek, ruhaneműikkel gondosan bánnak, cipőjüket megkötik. Képesek önállóan eldönteni, hogy fel- vagy levegyenek ruhadarabot magukról.
- Ügyelnek saját személyük és a környezetük rendjére, gondozottságára.
- Az eszközökkel, berendezésekkel óvatosan bánnak, a rendetlenséget megszüntetik. Igényükké válik a levegőzés, szívesen tornáznak, vesznek részt mozgásos játékokban.

5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés alapja

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi beállítódása.

A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért fontosnak tartjuk, hogy a gyermeket az **óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, otthonos, szeretetteljes légkör vegye körül.**

Az „én” fejlődésben a 3-7 éves szakasz kiemelt jelentőségű. A 3-4 évesre jellemző agresszív, önérvényesítő, énközpontú magatartástól 7 éves kor végére eljut a gyermek a kezdeményező, együttműködő, szociális magatartás, viselkedés szintjére. Ez természetesen csak csoporthelyzetben valósulhat meg.

A felnőtt-gyermek kapcsolat alapja és háttere minden pedagógiai munkának. Óvodai nevelő munkánkban ez a kapcsolat érzelmekre épülő, igazodva a gyermekek érzelmi motiváltságához, mely az óvodáskor jellemző sajátossága.

Az érzelmekre épülő szeretetteljes kapcsolat lehet az alapja az új megértésének, a pozitív viselkedés minták átvételének, a normák és szabályok elfogadásának, a konfliktus helyzetek megoldásának. A szociális tanulás legfőbb eszköze óvodáskorban az utánzás, a mintakövetés, a felnőtt, majd a társmodell szociális viselkedésének érzelmi indíttatásából fakadó átvétele, majd e minta egyre szélesebb kiterjedése, mely megnyilvánul a gyermek tevékenységében.

Az érzelmi támaszt nyújtó, az egészséges függőségi törekvéseket kielégítő, szerető és megértő nevelői attitűd fontos követelmény.

Az óvodapedagógus személyisége, kommunikációja, bánásmódja modell értékével hat a csoporttevékenységek folyamatára és a gyermek egyéni fejlődésére, éppúgy, mint az óvoda más dolgozóié. Az óvodapedagógus viszonya egy-egy gyermekhez hat a csoporton belüli gyermek-kapcsolatokra is.

A gyermekkel foglalkozó felnőtt és a gyermek kapcsolatában **fontos követelmény a következetesség, a határozott, de barátságos, toleráns és őszinte magatartás.**

A gyermek és gyermek közötti kapcsolatok szerepe nagy jelentőséggel bír a szocializáció folyamatában. Az egészséges “én” fejlődéshez biztosítja a sokoldalúságot, az összehasonlítási lehetőséget.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményen alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladat- és szabálytudatának), szokás- és szabályrendszerének megalapozása. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Cél:

- Barátságos, derűs csoportléggör kialakítása, melyben minden gyermek biztonságban érezheti magát.
- A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normáinak tiszteletben tartásával.
- Közösségi érzés, közösségi magatartás, közösségtudat alakítása, erkölcsi értékek közvetítése, hagyományápolás.
- Az erkölcsi, akarat tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése az óvodapedagógus és a dajka példaadásával és modellértékű szerepével. Érzelmi támaszt nyújtó, meleg, pozitív attitűd.
- *Iskolába lépéskor a gyermekek alkalmazkodni tudjanak az iskolai élethez.*
- A gyermek szociális érzékenységének erősítése, én tudatának alakítása. Önkifejező, önérvényesítő törekvésének elősegítése. Együttműködési- és konfliktusmegoldó képességük fejlesztése.
- A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.
- A szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása, az önazonosság megőrzése.

Feladat:

- Az óvodai beszoktatás legyen rugalmas, idejét és módját a gyermek és a család ismeretében állapítsuk meg.
- A gyermekeket is vonjuk be a csoportszobájuk alakításába, szépítésébe.
- A csoport szokás- és szabályrendszerét alakítsuk ki, melyeket a csoportban dolgozó felnőttek azonos elvek szerint állítsanak fel.

- Teremtsük meg a feltételeit annak, hogy a gyermekek társaikkal bizalmas, elmélyült tevékenységet alakíthassanak ki.
- Ösztönözzük a gyermekeket a feladatvállalásra, mások tereinek elfogadására, az alkalmazkodásra.
- Ismertessük meg a gyermekekkel az erőszakmentes konfliktuskezelés technikáit, segítsük a gyermekek önálló konfliktuskezelését.
- Az óvodai élethez kapcsolódó szokások, hagyományok megteremtésével és ápolásával, ünnepekre és jeles napokra készülődéssel, élmények és tapasztalatok biztosításával segítjük a gyermekek közötti együttműködést, a közösség alakulását-és fejlődését.
- Munkánk során igyekezzünk elérni, hogy a csoport tagjai figyeljenek egymásra, legyenek türelemmel egymás iránt és legyenek képesek beleélni magukat társuk helyzetébe.
- Olyan lehetőségeket kell teremtenünk, ahol az önállósági törekvéseknek, kezdeményezéseknek és egymással való együttműködésüknek teret biztosíthatunk-
- Feladatunk a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, a kiemelt figyelmet igénylő, ill. kiemelkedő képességű gyermekekkel való sajátos törődés. Fokozott figyelemmel, egyéni bánásmóddal adjunk esélyt ezeknek a gyermekeknek a legoptimálisabb fejlődésre. Fontos a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel való együttműködés.
- *Az inkluzív nevelés megvalósulása* érdekében mintát közvetítünk, a különbözőségek tiszteletben tartására és elfogadására nevelünk. Az óvoda minden alkalmazottjának viselkedése, bánásmódja, kommunikációja példaértékű legyen.

A beszoktatásunk jellemzői

A köznevelés már az óvodai beiratkozásnál kezdődik.

A leendő óvodásoknak és szüleiknek lehetősége van arra, hogy eljöjjenek ismerkedni az óvodai élettel.

Meghívjuk az új szülőket, gyermekeket délelőttönkénti udvari ismerkedésre, ezzel is igyekszünk érdeklődést kelteni óvodai életünk iránt

A csoport összeállításakor ***lehetőség szerint figyelembe vesszük, hogy a testvérek, ismerős gyerekek egy csoportba kerüljenek***, ez is segítheti a gyermekek beilleszkedését az új környezetbe.

A csoportelosztást követően közös szülői értekezleten adunk rövid tájékoztatást az óvoda életéről, óvodai törekvéseinkről, legfontosabb elveinkről, a zökkenőmentes beilleszkedés érdekében meghatározzuk azokat az alapvető feladatokat, amelyek az egységes felfogást és azonos bánásmódot szolgálják.

Az óvodakezdés előtti hetekben a csoportos óvónők tájékoztatják a szülőket az óvoda napi életéről, megbeszélik a szoktatás menetét és körülményeit, megfogalmazzák a szülőkkel kapcsolatos szerepelvárásokat.

Az óvónők - lehetőség szerint- még a beszoktatás előtt meglátogatják a gyermekeket otthonukban.

A beszoktatást rugalmasan kezeljük, idejét és módját a gyermek és a család ismeretében állapítjuk meg. Alkalmazkodunk az otthoni szokásokhoz (kedvenc tárgyak, cumi, játék stb.) Ez a folyamat akkor fejeződik be, amikor a gyermek viselkedésében már megfigyelhetők az idegen személy és környezet elfogadásának jelei.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Ragaszkodik az óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez.
- Elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat.
- Igényükké válik a helyes viselkedés és cselekvés szabályainak betartása.
- Érdeklődnek barátaik, társaik iránt. Természetessé, szükségessé válik a közös tevékenység.
- Segítenek egymásnak és a kisebbeknek.
- Toleránsak egymás iránt, a másságot elfogadják.
- Érzelmileg és értelmileg elfogadják a felnőtt utasításait, meghallgatják egymást, kifejezik érzelmeiket.
- Konfliktushelyzetben tudnak egyezkedni.
- Önálló véleményalkotásra is vállalkoznak.

5.3. Értelmi nevelés és az anyanyelvi nevelés megvalósítása

„Minden nemzetnek legfőbb kincse a nyelve.” (Gárdonyi Géza)

Az értelmi nevelés és anyanyelvi nevelés olyan komplex folyamat, melyek az óvodai élet egészét áthatják.

Az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása- *beszélő környezettel, mintaadással és szabályközvetítéssel*- a nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv a környezettel való kapcsolat, az önkifejezés, a gondolkodás legfőbb eszköze. Az értelmi nevelés a gondolkodási folyamat fejlődésén keresztül megalapozza az információszerző, az információkat feldolgozó és azokat alkalmazó tanulási stratégiákat. Ezáltal az értelmi- és anyanyelvi nevelés egymásra épülő, egymástól elválaszthatatlan kapcsolatot alkot.

5.3.1. ÉRTELMI NEVELÉS

Az óvodába lépő kisgyermek fejlődésének elején tart, személyiségének bontakozása, viselkedésének alakulása, értelmének nyiladozása elválaszthatatlan dolog.

Az értelmi képességek kibontakoztatása, az önálló, az alkotó, az aktív gondolkodás alapjainak lerakása nagyon fontos helyet foglal el az óvodai nevelésben.

A mindennapokban komplexen megvalósuló értelmi nevelést és fejlesztést a gyermekek kíváncsiságára építjük, melyhez változatos tevékenységeket, tapasztalatszerzési alkalmakat biztosítunk. Így az érzékelést, észlelést, figyelmet, képzeletet, gondolkodást és kreativitásukat igyekszünk fejleszteni.

Az óvodáskorú gyermek értelmi képességeinek fejlődését ismerve a spontaneitás és a látens tanulás elveit követjük.

Cél:

- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendezése, célirányos bővítése, kognitív képességeinek¹, kognitív kompetenciáinak² alakítása, fejlesztése.
- A gyermekek olyan ismereteket, jártasságokat, készségeket sajátítsanak el, értelmi képességei úgy fejlődjenek, hogy az élet egyre változó helyzeteiben jelentkező feladatokat meg tudják oldani, tudjanak eligazodni a világban.
- A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá tegyék az iskolai tanulás megkezdéséhez.

Feladat:

- A valóság megismeréséhez, összefüggéseinek feltárásához szükséges képességek harmonikus fejlődésének biztosítása,
- A belső érést, fejlődést segítő külső ráhatások, inger- és élménygazdag környezet biztosítása, melyben az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás valamint a mozgás fejlődése folyamatosan zajlik.
- A kreativitás, alkotóképesség megalapozása.
- Kognitív kompetenciák alakítása, fejlesztése.
- Gondolkodási képesség, ezen belül a fogalomalkotás, problémamegértés, összehasonlítás, analízis, szintézis, felosztás, rendszerezés képességeinek alakítása.
- Ismeretszerző képesség fejlesztése, ezen belül a pontos érzékelés, észlelés, forma, mennyiség- és térészlelés, a szándékos figyelem kialakítása, tartalmának és terjedelmének növelése, a figyelemmegosztás képességének és tartósságának fejlesztése, az alkotó képzelet és szándékos emlékezet kialakítása.
- Egyéni képességfejlesztés és differenciálás.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A fejlesztés tartalma

Kiinduló pontunk az óvodába érkező gyermek értelmi szintje, észlelésének, megfigyelőképességének fejlettsége.

3-4 éves korban elsősorban a megismerő tevékenységet erősítjük, az ehhez szükséges képességeket fejlesztjük (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet), manipulációs

¹ Kognitív (megismerő) funkciók: figyelem, emlékezet, érzékelés-észlelés, gondolkodás

² A kognitív kompetencia funkciója az információfeldolgozás

játékok, gyakorló játékok, helyszíni megfigyelések alkalmával sokrétű tapasztalatszerzés biztosításával.

A gyermek gondolkodásának legfőbb mozgatója **az érdeklődés fenntartása**.

Ahhoz, hogy a probléma megoldására való kedv és képesség kialakuljon a gyermekben, az kell, hogy önállóságukat tiszteletben tartsuk és minél több lehetőséget biztosítsunk ismeret- és tapasztalatszerzésre. A megértés, a gondolkodás egyik alapfeltétele, hogy a gyermek újonnan szerzett ismereteit összefüggésbe tudja hozni a régiekkel. Minél többet lát és tapasztal, annál tágabb lesz az érdeklődési köre, annál inkább meglát problémákat és igyekszik azokat a maga erejéből megoldani.

A gyermekek zavartalan értelmi fejlődése érdekében nagyon sok *érzelem indította* játékos – mozgásos tevékenységet és sokoldalú tapasztalatszerzést kell kezdeményeznünk. Minél több tevékenységet, lehetőséget biztosítsunk, annál több mindent fedeznek fel, ismernek meg, egyre nagyobb lesz érdeklődésük és tudásvágyuk.

Többszöri megfigyelés után tapasztalatait alkalmazni tudja, akár több szakaszból álló cselekvéssort is végrehajt, ezt beszédével kíséri, beszédfejlődése ez által fokozatosan új irányt ad a gyermek gondolkodásának.

Programunkban úgy szervezzük a tapasztalatszerzést, hogy a gyermekek egy adott témakörben évről, évre ugyanazokat a dolgokat, eseményeket tapasztalják meg, más-más megközelítésben, mélységben.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek rendelkeznek olyan kompetenciákkal, - kognitív képességekkel és koruknak megfelelő ismeretekkel- melyek birtokában képessé válnak a megszerzett tudás alkalmazására.

- múltbéli tapasztalataikra építve felfogják környezetének eseményeit, jelenségeit,
- kialakul tér- és időészlelésük,
- önkéntelen figyelmük szándékos és tartós figyelem felé halad, megfelelő érzelmi motiváltsággal kellő ideig tart, figyelmüket képesek megosztani,
- sokoldalú tevékenység során formálódik és tökéletesedik megfigyelőképességük,
- képesek ún. gondolati, vagyis megértésen alapuló emlékezésre, tudatos emlékezetbe vésésre,
- képesek emlékképek kombinálására, új alkotására, különbséget tesznek a valóság és a képzelet világa között,
- meglátnak dolgok közötti összefüggéseket, a tárgyak lényegtelen tulajdonságaitól el tudnak vonatkoztatni, lényeges jegyek alapján általánosításokra képesek,
- szemlélhető tapasztalatból kiinduló összefüggések révén ok-okozati összefüggéseket felismerik,
- tapasztalatainknak, ismereteiknek gazdagsága által problémamegoldó képességük az önálló problémamegoldás felé halad.

5.3.2.AZ ANYANYELVI NEVELÉS

Programunkban az anyanyelvi nevelés kiemelt helyet foglal el.

Az embert a beszéd kapcsolja a többi emberhez és a beszédben tudja megérteni a külvilágot, ugyanúgy, mint saját belső világát.

Mozgás, beszéd és gondolkodás egymással szoros kölcsönhatásban fejlődnek. A megkésett mozgás gátolja a beszédfejlődést, a beszédfejlődés meglassúbbodása visszaveti fejlődésében a gondolkodást.

A nyelv elsajátítása során két folyamat – beszéd megértése és a beszéd létrehozása – egymást feltételezve és támogatva fejlődik. A beszédfejlődéshez állandó társas kötődés (anya, gyermek, család), szervezett, differenciált környezet, megfelelő idegrendszer, ép beszéd és hallásszervek kellenek.

A valódi anyanyelvi nevelésnek alapja: az óvoda szóbeli közlést kiváltó derűs légköre.

Cél:

Bő szókinccsel, fejlett kommunikációs készséggel rendelkező, mindennemű helyzetben megnyilatkozni tudó, élményeit, elképzeléseit bátran megfogalmazó gyermekek nevelése, akik tisztán beszélnek, nyelvtanilag helyesen használják a magyar nyelvet.

Feladat:

- Az ingerszegény környezetből érkező gyermekek esetében az egyéni bánásmód fokozott alkalmazása.
- Biztonságot nyújtó, elfogadó környezet megteremtése, ahol a gyermekek bátran megszólalhatnak és beszélnek.
- A gyermekek meghallgatása, kérdéseik megválaszolása, beszédkedvük felkeltése és fenntartása.
- Metakommunikációs játékok alkalmazása, metakommunikatív eszközök (pl. mimika) használatára serkentés.
- Új fogalmak értelmezése, szókincsbővítés.
- Kommunikációs helyzetek teremtése, kommunikáció ösztönzése.
- Beszédhallás és beszédmegértés fejlesztése.
- Együttműködés a logopédus szakemberrel.

A fejlesztés tartalma

Az óvodás gyermek elsősorban érzelmi alapon mintakövetéssel tanul, így fokozottan igaz, hogy az óvónő minden megnyilatkozása modellértékű.

Az óvónő gyermekekhez fűződő viszonyában legyen elfogadó, együttműködő, a kapcsolatteremtésben kezdeményező. Egyenként ismerje a gyermekek szokásait, kedvenc játékait, napi örömeit, bánatait. Legyen meleg és támogató, határozott és következetes. Eszköztárában szerepeljen a humor és vicc, de kerülje a gyermekekre irányuló gúnyt, a kiabálást, a fenyegetőzést.

A beszédfejlesztés leghatékonyabb eszköze az óvónő példamutató beszéde, kommunikatív viselkedése, gyakori szeretetteljes beszédkezdeményezése és beszédkapcsolata. A beszédhelyzetekben szerzett tapasztalatai során a gyermek átveszi a környezetétől a szórend, a ragok, a jelek, a képzők, a névelők, a névutók, a névmások, az igekötők, igemódok gondolatot kifejtő és a környezet számára pontosan érthető használatát.

A fejlődés során elkülönülnek a mondattípusok. A láncszerű vagy szaggatott szövegszerkesztéstől a jól szerkesztett, nyelvtanilag helyesen felépített mondatokig jutnak el a gyermekek.

A felnőttel való beszédkapcsolat az óvodában kiegészül a gyermektársakkal való tevékenység közbeni beszélgetéssel. Több társ beszédét, viselkedését kell a gyermeknek követnie, ezáltal fejlődik beszédfigyelme.

Az egymás iránti érzelmeket kölcsönösen jellemzik a metakommunikatív elemek, a tekintet, a mimika, a gesztusok, egyaránt hordoznak személyiségjellemzőket és tanult viselkedési formákat is.

Fontosnak tartjuk, hogy életszerű helyzetekben, természetes módon minden gyermek beszélgessen arról, ami foglalkoztatja, érdekli. Azt utánozza, amit hall és úgy ahogyan halotta, ezért lényeges a környezetében élők helyes és szép beszéde, amelynek spontánnak, önkéntelennek kell lenni, törekedve a szemléletességre, a képszerű kifejezések alkalmazására, mely segíti a gondolkodás fejlődését is.

Gyermeünk beszélővé, olvasóvá nevelődés első lépéseit az óvodában spontán és játékos módon teszi meg. Mondókázás közben megismerkedik a számára kedves szöveg ritmusával, hanglejtésével, dallamával, a szavak erejével. Ezek nem pusztán szövegek, általában mozgás is kíséri őket és ezek különösen hatnak az óvodás gyermek érzelmeire, hiszen a tevékenység, mozgás, a befogadás nagyon fontos módja.

A népmesék, a népi mondókák legszebb, legértékesebb alkotásaival a mai civilizáltabb életünket szeretnénk felékesíteni, s megvalósítani az anyanyelvi kultúrát.

A beszéd a kommunikáció egyik fontos területe, de a gesztusnak, mimikának, testtartásnak fontos kifejező szerepe van. Fejlesztenünk kell az ehhez szükséges készségeket, úgy a beszédben, mint a mimikában és a többi területen. A beszéd tevékenység fejlesztéséhez a légzés, hangadás, kiejtés és kifejezés javítása tartozik. A beszédgyakorlatok végzése mind-mind e készségek fejlesztését szolgálják. Beépülnek mindennapjainkba, hiszen ezek a játékos gyakorlatok igen kedvesek, szívesen végzik gyermekeink. Szinte észrevétlenül hatunk beszédjeikre, anyanyelvi fejlődésükre.

A megfelelő játékformákkal mímelő játékokkal, szituációs játékokkal fejlődik a gyermek kapcsolatfelvétele és kapcsolattartási készsége. Programunkat is ezekkel a dramatikus játékokkal színezzük, fűszerezzük, tehát mindennaposak.

A néphagyományok ápolása során az óvónő által használt kifejezések épüljenek be a gyermekek szókincsébe (pl. guzsaly, puttony, írókázás stb.).

Az óvónő tárja fel a gyermekek interakciós zavarait, keresse meg azok okait, tapintatosan törekedjék azok megszüntetésére.

Nagyfokú elmaradás esetén logopédiai kezelést kell igénybe venni.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek eljutnak arra a szintre, hogy aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket, választékosan, gazdag szókincssel mesélnek.
- Beszédük összefüggő, elbeszélésük folyamatos, törekszenek a történetek logikai, időrendi sorrendjének követésére.
- Figyelmesen, nyugodtan képesek végighallgatni a másik megnyilatkozásait.
- Helyesen használják a névmásokat, névutókat, igeidőket, módokat. Kialakult a beszédhelyezethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd.
- Beszédüket érzelmeik által kiváltott természetes gesztus, arcjáték kíséri.
- Tisztán ejtik a szavakban a beszédhangokat.
- Beszédhelyzetekhez illő állító és tagadó mondatokat, a felkiáltást, a felszólítást, az óhajtást az anyanyelvnek megfelelő hanglejtéssel, hangsúllyal használják.
- Ismerik és használják az udvariassági szófordulatokat.
- A jellemző mesefordulatok kifejezései is megjelennek a mindennapi beszédben.

6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

*„Minél különbözőbbek a gyermekek a csoportban
-korban, fejlettségben, természetben...-
annál több szociális tapasztalatot szerezhetnek,
és ezek a tapasztalatok döntő módon segítik személyiségük fejlődését.”
(Maria Montessori)*

6.1. CSOPORTSZERVEZÉSI SZEMPONTOK

Óvodánkban a gyermekek életkora, a személyi lehetőségek, valamint a szülők és a pedagógusok esetleges igényei szerint szerveződnek csoportok. A kialakult hagyományok és a beiratkozást követő létszámok szerint működnek osztatlan, részben osztott csoportok.

Igyekszünk 25 fős vagy annál kevesebb létszámú csoportokat szervezni, hisz a családi légkör és a kisgyermek érzelmi biztonsága, harmonikus fejlődése így valósítható meg.

A csoportok kialakításánál törekszünk az SNI-s gyermekek arányos, és fejleszthetőségük szempontjából a számukra leginkább ideálisnak mondható csoportban történő elhelyezésre.

6.2. NAPIREND

A napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A napirend lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakoztatását.

A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja. A nevelés legfőbb színtere a család, így napirendünk alkalmazkodik a családok életviteléhez.

Nem szabunk kötött időkereteket, hanem a csoport összetételének megfelelően azt az óvónők rugalmasan döntenek el a napi tevékenységek időpontját.

A napi és heti rend tartalmi megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben kell, hogy részt vegyenek.

időpontok	3-4 évesek 4-5 évesek	5-6-(7) évesek
6:00-7:15	Gyülekezés, szabad játék összevont csoportban	
7:15- 12:00	SZABAD JÁTÉK Lehetőség szerint folyamatos reggelizés Mozgásfejlesztés (tervezett kötelező vagy kezdeményezett) Felajánlott választható tevékenység JÁTÉK a levegőn	SZABAD JÁTÉK Lehetőség szerint folyamatos reggelizés Mozgásfejlesztés (tervezett kötelező vagy kezdeményezett) Felajánlott vagy kötelezően választható tevékenység Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység JÁTÉK a levegőn
12:00- 15:00	EBÉD (kötött formában) PIHENÉS	EBÉD (kötött formában) PIHENÉS és igény szerint felajánlott vagy iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység
15:00- 16:30	UZSONNA (folyamatos vagy kötött formában) Felajánlott vagy szabadon választott tevékenység (jó idő esetén az udvaron). JÁTÉK	UZSONNA (folyamatos vagy kötött formában) Felajánlott, választható tevékenység. Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység. JÁTÉK

6.3. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYAI, ÜNNEPEI

Ünnepeink az óvodai életet színeesebbé, gazdagabbá teszik, megvalósításuk és megélésük csoportonként más- más szellemiségű.

Az ünnepek kiemelkednek a hétköznapiakból, vidám hangulatú, felszabadult együttlétek. Az előkészületekben a gyermekek életkoruknak megfelelően tevékenyen vesznek részt, melybe bevonjuk a családokat is. Óvodai ünnepeink a társadalmi- és néphagyományokhoz kapcsolódnak. Az ünnepek egy része nyitott, mert a közös élmény hatása, közösségformáló ereje és nevelőértéke felbecsülhetetlen.

Hagyomány a csoportokban a gyermekek születésnapjának, névnapjának megünneplése.

Ősz:

- őszi kirándulás a természetbe,
- gyümölcs vagy zöldségszüret,
- Mihály napi vásári játék,

Tél:

- Mikulásvárás,
- karácsonyvárás adventi készülődéssel,
- farsangi hét kiszabáb égetéssel.

Tavaszi:

- Március 15. zászlókészítéssel, huszáros játékokkal,
- Húsvét locsolkodással, tojásfestéssel,
- Föld napja virágültetéssel,
- Anyák napja- szülőkkel közösen ünnepeljük,
- gyermeknap- családi, udvari program,
- iskolába készülő bűcsűje,
- kirándulások.

Az állandó rendezvényeink, ünnepeink kibővíthetnek még alkalmi programokkal, mint pl. Tájház-, színház-, Planetárium, reptérlátogatás, könyvtárlátogatás stb.

7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI és AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK

7.1.JÁTÉK

„A játék a kisgyermekkor legfontosabb eszköze és legfejlesztetőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.” /ONAP/

Az óvodás korú gyermek alapvető tevékenysége a játék. Önként vállalt tevékenység, amelyben nem a végeredmény fontos, hanem maga a folyamat.

A kisgyermek játékból sok mindent megtudhatunk, hiszen a külvilágból és a saját belső világból fakadó élményeit, tapasztalatait abban jeleníti meg.

Cél:

Napirendünkben legyen a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő-, élményt adó tevékenység.

Játék közben fejlődik személyisége, érzelmi élete, értelmi képességei, akarati tulajdonságai, társas kapcsolatai, erkölcsi magatartása.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Kiemelt szerepet kap a szabad játék érvényesülése. A gyermeki játéktevékenységben rejlő nevelési lehetőségek csak a megfelelő feltételek biztosításával aknázhatók ki.

Feladat:

- Az óvodapedagógus adjon utánozható mintát, segítsen, kezdeményezzen, megengedő legyen, a spontán játékok kialakulásában. Ha a játék elakad, bevonható társ maradjon. Ennek érdekében önérvényesítő, konfliktuskezelő megoldási mintákat mutasson számukra.
- Előtérbe kell helyezni a szabad játék-túlsúlyának érvényesülését. A játék az óvodapedagógus tudatos jelenlétének biztosításával, kiemelt jelentősége az óvoda napirendjének időbeosztásában is megmutatkozik.
- Legyen nyitott a gyermeki ötletekre, kihasználva az „itt és most” jelentőségét, de legyünk mindig felkészültek a játék kezdeményezésére, továbblendítésére.
- Használja ki a játékból adódó lehetőségeket. (Igyekezzünk élményeinket, tapasztalatainkat felhasználva játékokban gondolkodni.)
- Teremtse meg a játék feltételrendszerét (hely, idő, eszköz, megfelelő csoportlégkör, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagok) az adott életkori sajátosságoknak megfelelően, a gyermekek egyéni fejlettségének, tapasztalatainak ismeretében.
- SNI, HH, HHH, migráns gyermekek személyiségének differenciált fejlesztése a játéktevékenységének differenciált fejlesztése a játéktevékenységeken keresztül.
- Különböző, fokozatosan nehezítő, összetett játékok megismertetése, megtanítása, megszerettetése.
- Biztosított legyen a kezdeményezések során használt eszközök szabad játékba való bevitele.

7.1.1. A jó játék feltételei

A gyermek és óvodapedagógus közötti bizalom az érzelmi biztonság, a megalapozott következetes, egymásra tekintettel lévő szokás- és szabályrendszer kialakítása alapvető feltétele a vidám, nyugodt, aktivitásra készítő légkör kialakulásának. Ez a légkör biztosítja, hogy a gyermekek bátran mernek játékot kezdeményezni, képesek játékuiban elmélyülni.

Megfelelő hely:

Fontos, hogy a gyermekek otthonosan, szabadon mozoghassanak játék közben a csoportszobában és az udvaron egyaránt. A csoportszobák berendezése lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek állandó és ideiglenes kuckókat találjanak, ahol egyedül vagy barátaikkal játszhatnak.

A gyerekeknek lehetőségük van arra, hogy a játékhoz szükséges helyet önállóan alakítsák ki. Ehhez rendelkezésükre állnak mozgatható bútorok, takarók, párnák.

Elegendő idő:

Ahhoz, hogy a játék örömszerző, élményt nyújtó, fejlesztő legyen, a napirendben kellő időkeretet kell rá biztosítani. A játék az egész nap folyamatát végig kíséri. Biztosítjuk, hogy igény szerint több napon keresztül is játszassák ugyanazt, és kedvük szerint más tevékenységgel is foglalkozhassanak. A játék befejezésére igyekszünk elég időt adni.

Eszközök:

A játékok kiválasztása felelősség, hiszen egyrészt motiválja, gazdagítja a gyermek elképzeléseit, másrészt segíti elgondolása megvalósítását. A játékeszközök legyenek esztétikusak, jó minőségűek, könnyen kezelhetőek, fejleszt hatásúak, a gyermekek méretéhez igazodók.

A játékeszközök a gyermekek számára könnyen megközelíthető, elérhető helyen vannak. A gyermekek a különböző játékszereket eredeti funkciójuktól eltérően ötletesen alkalmazhatják. Fontos, hogy vigyázzanak az eszközökre.

Élményszerzés:

Az évszakok, jeles napok, ünnepek, családi élmények, óvodai programok, közösen szerzett élmények, bogarak, mesefigurák stb. jó alapot adhatnak a játék kidolgozásához. A játék kiteljesedését segíti, ha zenei vagy vizuális tevékenység, irodalmi élmény, mozgás vagy matematikai felfedezés társul hozzá. A környező valóság megismerése is játék közben valósul meg. Fontos, hogy gondoljuk át a játéktervezés során:

- Milyen természeti jelenség vagy történet a legjellemzőbb az adott időszakra?
- Mivel mit lehet játszani?
- Mit gyűjtünk? Miből mit lehet készíteni?
- Milyen eszközökre lehet szükség, hogy a játék még érdekesebb legyen?

7.1.2. Játékformák

Gyakorlójáték

A gyermek játékszernek, eszköznek, saját magának meghatározott mozgását ismétli, gyakorolja. A kitartó, napokon át folyó gyakorlás során a mozgás változik, tökéletesedik, fejlődik és finomodik mozgáskészsége, fejlődnek érzékszervei, ismereteket szerez az anyagok tulajdonságáról. A gyakorlójáték közben bontakozik ki a szerepjáték.

Szimbolikus szerepjátékok

A gyermekek ebben a játékban önálló kezdeményezéssel az őket körülvevő világból szerzett benyomásait, élményeiket képezik le. Eljátszhatják örömeiket, vágyaikat, félelmeiket, haragjukat, a valóság számukra lényeges elemeit. Fejlődik képzelőerejük, akaratuk, találékonyságuk, közösségi magatartásuk, alakulnak a gyermekek közötti társas kapcsolatok.

Szabályjátékok

Ezek a játékok előre meghatározott szabályok szerint folynak. Tartalmuk szerint lehetnek mozgásfejlesztő (pl. fogócska, bújócska, labdajáték) és értelmi képességeket fejlesztő játékok (pl. memória, kirakó, logikai).

A szabályjátékok esetében az örömforrást maga a szabály betartása jelenti. A szabálytudat kialakulása közben fejlődik a figyelem, emlékezet, önfegyelmzés, a szabálybevetés megtanulása, a saját lehetőségeik megtapasztalása. A reális énkép kialakításához az esetleges sikerek és kudarcok megélése és feldolgozása is nagy szükség van.

Építő- és konstruáló játékok

Az „én alkottam”, „mi csináltuk” élménye, a létrehozás öröme kerül előtérbe.

Kisebb gyermekeknél a gyakorlójáték fejlettebb formájaként jelentkezik, nagyobbak már tudatosan konstruálnak.

Csoportszobáinkban változatos játékeszközökkel ösztönözzük a gyermekeket egyszerűbb vagy bonyolultabb építmények létrehozására (pl. legó, fa- és műanyag építőeszközök, java, pöttyi stb.)

Bábozás, dramatizálás

A bábozásnak nagy szerepe van a személyiség fejlődésében. A bábok mögé bújva igazán lehetőség van az önmegvalósításra. A játék közben élmények, tapasztalatok elevenednek meg. Ennek hatására fejlődik emlékezete, a kitalált történetekkel pedig fantáziája. A közös bábozás hat a társas kapcsolatok alakulására is.

Sikerkritérium:

- A gyermekek képesek több napon keresztül egyazon játéktémában együtt játszani.
- Társas viselkedésükben megjelennek az elfogadott viselkedési normák.
- Igényükké válik a társakkal való együttműködés, képesek alkalmazkodni.
- Képesek a játékok szabályait és normáit betartani.
- Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, melyeket élményeik alapján reprodukálnak. A szerepek elosztását, az eszközök kiválasztását is önállóan el tudják végezni.
- Szívesen báboznak, dramatizálnak.
- Játéktevékenységükben dominánsan van jelen a tartalmas szerepjáték, eszközöket a játéktémához önállóan választ és készít.

7.2. VERSELÉS, MESÉLÉS

„A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéjének elmaradhatatlan eleme.” (ONAP)

A mondókák, dúdoló és versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi stabilitásához és anyanyelvi fejlődéséhez, ezáltal megalapozva a könyvekkel szembeni pozitív érzelmi viszonyt, ami segíti az olvasóvá válás folyamatát.

Óvodai nevelésünk másik fontos alappillére a játék mellett a mese.

Az érzelmi biztonság megadásának, az anyanyelvi nevelésnek fontos eszköze. Segít az elfogadásban, önbizalom erősítő megoldásokat nyújt. Segítségével a gyermekek anyanyelvi kompetenciájának fejlesztése is megvalósul. A gyermek nyelvén leginkább a mese szólal meg: a világról alkotott képüket megjelenítve a legalkalmasabb közvetítőeszköz a világ

megismerésére, feltárja az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait és a megfelelő viselkedési formákat. A mesék utat mutatnak a gyermeknek, hogy hogyan fedezze fel önmagát. Kiválóan alkalmas az óvodás korú gyermek szemléletmódjának és világtképének alakítására. A mese ritmusa, képi ereje, folyamatossága, hangulata fogva tartja a képzelőerőt.

Nyelvtanilag helyes, tiszta beszéddel, kiejtéssel, megfelelő artikulációval adjuk elő az irodalmi alkotásokat, mely által fejlődik a gyermek szabad önkifejezése, bővül szókincse. A mesék és versek kiválasztásánál a csoport életkori összetételét tartjuk szem előtt. Az óvodában a 3- 7 éves gyermek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi- népmeséknek, népi hagyományokat felelevenítő mondókáknak, rigmusoknak, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeinek, meséinek, a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A versek a hangzás és hangulat alapján érinti meg a gyermekeket.

Mondóka, dramatikus, szöveges gyermekjáték minden nap előkerül. A népköltészet verses anyaga eleve mozgásos játék is.

Párban, kisebb csoportokban, közösen, a játékköröm kedvéért számtalan önkéntes ismétléssel jegyzi meg a gyermekek.

Szinte minden játékra indító képzetkörhöz találunk a hangulatot felfokozó, ötleteket adó költői alkotásokat.

A vers játék a nyelvvel, az érdekesen, szépen hangzó beszéddel, mondani kell és nem tanítani.

A belső képek feldolgozásának folyamata rendkívül lényeges a gyermekek élményeik feldolgozása szempontjából. A mesélési szokások és rituálék kialakítása támogatja a gyermekeket abban, hogy könnyebben rá tudjanak hangolódni, és befogadják a meséket.

Cél:

- A magyar nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetése. A helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel az önkifejezés megalapozása.
- A gyermekek anyanyelvi kultúrájának, ízlésének fejlesztése népi, klasszikus és kortárs irodalmi művek közvetítésével.
- A népi kultúra átörökítése, az interkulturális nevelés biztosítása mellett.
- A verselés, mesélés adjon alkalmat „belső képek” kialakításával az érzelmek feldolgozására, a feszültségek oldására.
- A gyermekek pozitív személyiségjegyeinek alakítása, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének elősegítése.
- A versek hangzása, a rímek játékossága, a mesék feldolgozása adjon a gyermekeknek irodalmi művészeti élményt.
- SNI, BTM, HH, HHH, különböző szociokulturális környezetből érkező gyermekek beszédfejlesztése a különböző fejlődési szakaszokban, kommunikációs helyzetekben.

Feladat:

- Nyugodt, kényelmes érzelmi biztonságot nyújtó körülmények megteremtése az irodalmi művek befogadására.
- Változatos irodalmi élmények közvetítése a népi meséknek, népi hagyományokat felelevenítő mondókáknak, rigmusoknak, a magyarság történelmét feldolgozó

mondavilág elemeinek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek megismertetésével.

- Élőszavas mesélés biztosítása.
- A gyermekek beszédkedvének felkeltése, nyelvi képességeik fejlesztése az irodalmi eszközeivel.
- A mese- és versmondás, bábozás és dramatizálás szokásainak, szertartásainak kialakítása.
- Bábozás a gyermekeknek, közös bábszínházi élmények szerzése.
- Az óvodapedagógusi előadásmód tükrözze anyanyelvünk hangzásvilágát, ritmusát, dallamát. A metakommunikációs eszközök alkalmazása legyen érzékletes, de ugyanakkor természetes, a mese képei világának megjelenítését szolgálja.
- Az irodalmi nevelés anyagának kiválasztása tudatos legyen, a gyermekek élményeihez, a párhuzamosan folyó egyéb tevékenységekhez, az életkori és csoport sajátosságaihoz igazodjon.
- Ölbeli játékok, versek gyakori ismételtetése egyénileg és mikrocsoportban, komplex módon, összekötve anyanyelvi neveléssel, énekkel, zenével, mozgással.
- SNI gyermek szívesen hallgatja a mesét, önmagához képest fejlődik verbális és nonverbális kommunikációja.
- Esztétikus és változatos eszközök biztosítása, hogy a gyermekek irodalmi, élményeiket megjeleníthessék.
- Hagyományápolás, ünnepek színesítése, meghitté tétele irodalmi alkotások által.
- A szülők figyelmének felhívása az élőszavas mese fontosságára. Segítségnyújtás a szülőknek az igényes gyermekirodalom kiválasztásához.
- Könyvek szeretetére, megóvására nevelés.

Sikerkritérium:

- A gyermekek szívesen és örömmel ismételtetik a verseket, ritmusokat, mondókákat.
- Szívesen hallgatnak mesét, kérik a mese ismétlését.
- Önálló verselésre, mesemondásra vállalkoznak.
- Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokások, szertartások.
- Össze tudják fűzni a folytatásos mesék szálait.
- Beszélnek az elhangzottakról, megjegyzik az érdekes mese- és szófordulatokat.
- Szókincsük, kifejezőmódjuk gazdagodik az irodalmi élmények hatására.
- Vannak kedvenc mesehőseik, a velük történetek megjelennek játékaikban (bábozásban, dramatizálásban, szerepjátékban). Szívesen báboznak, dramatizálnak önmaguk és társaik örömére.
- Óvják, szeretik a könyveket.

7.3. ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC

Az óvodai zenei nevelés alapvető irányelve, hogy igényes és értékes zenét halljanak a gyermekek, amely a magyar néphagyományokból táplálkozik. Ezért kapnak elsőbbséget a magyar gyermekjátékdalok, mondókák és népdalok.

Az énekes gyermekjátékok sokaságával alapozzuk meg a zenei anyanyelvet. A hallás - és ritmusfejlesztő mozzanatok a játékdalok magukban hordozzák.

Az élő zene, az éneklés természetesen ösztönöz a tiszta, csengő hangképzésre, az egyenletességre, a tempó, a hangmagasság változásaira. Fejleszti zenei hallásukat, zenei emlékezetüket, játékos zenei alkotókedvüket.

A természet rendje, az évszakok változásai, az ezzel kapcsolatos mindennapi hagyományok, a jeles napok és ünnepek adják keretét nevelő munkáknak.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközlés eszközeként, korosztályi sajátosságokra építve.

A zenehallgatási célú éneklés a meséhez hasonlóan csendet kíván, hogy hangulatot teremthessen, érzelmeket kelthessen.

„Anyanyelve csak egy lehet az embernek, zeneileg is.” (Kodály Zoltán)

Cél:

- A gyermek zenei anyanyelvének, zene iránti érdeklődésének, zenei ízlésének megalapozása.
- A zenei tevékenységet segítő mozgáskultúra, a mozgás, az anyanyelv megalapozása.
- Zenepedagógiai módszerek, ritmikus mozgás, tánc, ének nevelő hatásának érvényesítése.
- Az éneklés, zenélés a mindennapi tevékenységeket váljon a mindennapok részévé, a felnőtt minta spontán utánzásával.
- Az SNI, BTM, HH, HHH, migráns gyermekek komplex, egyéni ütemű személyiségfejlesztése a dallam, ritmus, mozgás és beszéd összekapcsolásával.

Feladat:

- Az éneklés, zenélés megszerettetése.
- Az adott csoport képesség szintjének megfelelő zenei anyag kiválasztása, a hozzá kapcsolódó fejlesztő hatások megtervezése.
- Ünnepekhez, jeles napokhoz, hagyományokhoz kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése.
- A gyermek ütem- és ritmusérzékének fejlesztése: egyenletesség, lüktetés, kettes lüktetés, ritmus, belső hallás fejlesztése, hangok viszonya, dallam követése, tiszta éneklés stb.
- Zenei képességek, ritmusérzék, éneklési készség, szabad improvizáció, mozgás, zenei ízlés, kreatív zenei kedv fejlesztése.
- Sok ölbeli, népi gyermekdal éneklése, akár a szabad játék során is.
- Mozgáskoordináció tökéletesítése játékfűzések és egyszerű táncos elemek összekapcsolásával.
- Játékfűzések összeállításának alapelvei:
 - a fűzés a gyermekek által ismert és kedvelt játékokat tartalmazza.

- a játékok különböző típusúak legyenek,
- a játékok eredeti játszasmódján a lehető legkevesebbet változtassunk.

Sikerkritérium:

- A gyermekek örömmel, önként, szívesen játszanak dalos játékokat, bátran énekelnek egyedül is, a nap bármely szakában.
- Vannak kedvenc énekeik, mondókáik, játékaik, táncaik.
- A gyermekek zenei képesség fejlődése egyéni sajátosságainak megfelelően fejlődik.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Dallammotívum alapján felismerik a dalokat, megkülönböztetik a zenei hangokat más zörej hangoktól.
- Felismerik néhány hangszer hangját, használnak ritmushangszert.
- Érzik és alkalmazzák az egyenletes lüktetést és a dalok, mondókák ritmusát.
- Tudnak egyszerű tánclépéseket, ismernek néhány térforma alakítási lehetőséget.
- Törekcsenek a tiszta éneklésre, képesek hat hangterjedelmű dalok előadására.
- Szívesen hallgatnak zenét.

7.4. RAJZ, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

A művészeti eszközök és technikák, továbbá a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének, a gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Jelentőséget tulajdonítunk annak, hogy a csoportszobában egy kreatív sarkot is kialakítsunk. Ezzel a zavartalan mintázás, rajzolás, kézimunka jellegű tevékenységek lehetőségét szeretnénk megteremteni. Itt minden szükséges eszköz egymáshoz közel, a gyermekek számára könnyen elérhető helyen van. Eszköztárunkba minél változatosabb tárgyakat szerzünk be (gyurma, zsírkréta, termések, anyagok, fonalak, színes lapok, filctoll, barkácseszközök). Amit készítenek, a játék kelléke, az óvodaépület dísze lesz.

A vizuális nevelés sokszínű, összetett nevelési terület, ami magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést képalakítást, a kézimunka különböző fajtáit, a műalkotásokkal való ismerkedést, a környezetalakítást.

Fontosnak tartjuk, hogy kifejezhessék önmagukat. A belső képek gazdagítása a gyermeki alkotás alapja. Lehetővé tesszük, hogy bármikor rendelkezésünkre álljanak a szükséges anyagok és eszközök.

Játék közben új és újabb ötletekkel tovább gazdagodik a technikájuk, fokozódik érdeklődésük a színek, anyagok iránt.

Törekednünk kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.

Cél

- A gyermek képzeletének kibontakoztatása, élmény- és fantáziavilágának szabad önkifejezése.
- A gyermekek tér, forma, szín képzeletének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti igényességük kialakítása.
- Ábrázolókészség, kezűgyesség fejlesztése, a helyes ceruzafogás kialakítása.
- A gyermeki igény felkeltése az alkotásra, a szabad önkifejezésre, a környezete esztétikai alakítására és az élmények befogadására.

Feladat

- Az ábrázoló tevékenység feltételeinek megteremtése (hely, eszköz, idő), mely a nap bármely szakában biztosított.
- Az egyéni fejlettség figyelembe vétele, differenciált fejlesztés, tolerancia, empátia érvényesítése.
- Különböző anyagok és technikai eljárások bemutatása.
- Az eszközök használatának megismertetése, alkalmazásuk során betartandó szabályok közvetítése. A természetes anyagok, termékek felhasználására, új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.
- Párhuzamosan belső képének, fantáziájának, képzeletének gazdagítása a mese, vers, ének eszközeivel, élménynyújtással.
- Meg kell ismertetni a gyermekekkel a népi kismesterségeket.
- Kézmozgásuk finomítása, grafomotoros képességek fejlesztése.
- A környezet esztétikájával, művészi értékek bemutatásával ízlésformálás.
- Vizuális tapasztalatok nyújtása, egyéni és életkori sajátosságoknak megfelelően.

Sikerkritérium

- Képzalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket, érzésvilágukat. Igényük alakul ki az alkotásra, önkifejezésre, környezetalakításra.
- A gyermekek önállóan tudnak választani a megismert és elsajátított technikák közül.
- Ismerik és helyesen alkalmazzák a különböző eszközeiket (ceruzafogás, ecsetkezelés, olló, ragasztó stb.).
- Fejlődik képi, plasztikai és térbeli komponáló képességük, gazdagodik fantáziaviláguk.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák..
- Örülnek egyéni és közös kompozícióknak, vonalvezetésük jobbról balra halad. Kézmozgásuk lehetővé teszi az egyre precízebb, apróbb mozdulatokat kívánó feladatok elvégzését.
- Önállóan és csoportosan készítenek játékokat, kellékeket, ajándékokat és dekorációkat.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- Megismerik a népi, díszítő művészet alapjait, elemeit.

7.5. MINDENNAPOS MOZGÁS

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztatás és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – az együttműködés, problémamegoldó gondolkodás, kommunikáció, önkontroll, pozitív énkép, szabálykövető társas magatartás – érzelemszabályozás – fejlődése.

A mozgásnak fontos szerepe van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában.

A mozgásos játékok a természetes mozgásokból építkeznek. Az ugrás, ugrándozás, járás, futás, bújás, labdával való ügyeskedés, az állatok és mesealakok mozgásának utánzása sok olyan hagyományos népi és testnevelési játék nélkülözhetetlen eleme, ami a legtermészetesebb mozgásbiztonsági erősítő, önként és örömmel végzett gyakorlás.

A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez és az egészséges életmód kialakításához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- szervezett mozgásos tevékenység.

A gyermekek óvodai életének minden egyes napján biztosítani kell az aktív szabad játékot, amely mellett kiemelt szerepet kapnak az irányított mozgásos tevékenységek. Ezek a tevékenységek játékos környezetben zajlanak, és játékos módon segítik az alapvető mozgáskészségek, valamint a hozzájuk kapcsolódó fogalmi rendszerek fejlesztését.

Cél:

- Egészségpedagógiai cél a testedzés mellett a mozgás megszerettetése, a közös mozgás által kiváltott öröm átélése derűs, vidám, mozgásra ösztönző környezet megteremtésével.
- A mozgásszint fejlesztése, a mozgástapasztalatok bővítése gyakorlási lehetőségek biztosításával.
- Az egészséges életvitel, az egészséges életmódhoz szükséges készségek, jártasságok alapozása, erősítése és a mozgáskultúra iránti érdeklődés felkeltése.
- A mozgásos játékok segítségével a gyermekek egyéni szükségleteinek, természetes mozgásának (járás, futás, ugrás, függés, támasz, dobás, egyensúlyozás) és testi képességeinek (erő, állóképesség, gyorsaság, ügyesség) fejlesztése.

Feladat

- Mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása, beépítése a mindennapi életbe, az egyéni- és életkori sajátosságok figyelembevételével.
- A napi mozgástevékenység megszervezésével a gyermekek mozgásigényének kielégítése. Minél több alkalmat kell teremteni a mozgásos játékok és gyakorlatok során az értelmi fejlesztésre (pl. téri irányok, méret, testrészek megnevezése stb.)
- A spontán- és irányított mozgáshoz biztonságos környezet, hely, idő, eszközök biztosítása a nap folyamán a tornaszobában, csoportszobában és az udvaron is.
- A szem – kéz, - láb koordinációjának fejlesztése.
- A gyermekek egyéni képességeihez mérten az alapmozgások kialakítása, korrigálása, fejlesztése. Megfelelő értékelés pozitív megerősítéssel.
- Szociális képességek fejlesztése, az együttműködés és kooperáció kialakítása.
- Prevenációs feladatok megvalósításra mozgással.
- Törekedni kell a gyermekek számára a kooperatív játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
- A mindennapi irányított testmozgás része lehet zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc).

Sikerkritérium

- A gyermekek szeretnek mozogni, a mozgásos játékokban kitartóak.
- Ismerik az irányokat, a térben jól tájékozódnak.
- A szabályokat betartják a különböző versenyjátékokban.
- Képesek sor- és köralkotásra.
- Tudnak ütemtartással járni, szeretnek futni, szökdelni, kisebb akadályokat átugrani.
- Tudnak labdát gurítani, dobni, megfogni, gurítani, célozni, pattogatni, vezetni.
- Összerendezett mozgásuk kialakul, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik, a megtanult mozgásokat változatos kombinációban és helyzetekben is tudják alkalmazni.
- A gyermekek képesek alkalmazkodni, a társaira figyelni. Van önuralma, toleráns, segítőkész.
- Egészséges versenyszellemmel képesek küzdeni.

7.6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A környezet megismerésének célja, hogy a gyermekek minél több ismeretet, tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő világból.

A gyermek, miközben felfedezi a környezetét, olyan közvetlen, személyes tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetében való, életkorának megfelelő eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. A megismerő tevékenység meghatározó eleme a szűkebb és tágabb környezet megismertetése, a néphagyományok, szokások, a családi kultúra értékeinek megszerettetése, védelme.

A matematikai fogalmakkal való ismerkedés, tapasztalatszerzés – számlálgatás, méricskélés, a tér alakítása, az irányok megnevezése, hasonlítások, összegyűjtése és szétválasztás, párosítás, időbeliség felfedezése, megnevezése – játék közben olyan természetes, mint a mondókázás, dúdolgatás.

Természetes, hogy az óvodapedagógus folyamatosan használja a nap folyamán a térbeli, mennyiségi és formai vonatkozásokat.

Sálakkal, fonalgombolyagokkal mérünk, hasonlítunk. Megmérjük, mekkorát nőttek a gyerekek, megszámloljuk mennyi tányért, kanalat tegyünk az asztalra és ugyanannyi poharat. Hajtogatáskor megfigyeljük a szimmetrikus formákat, öltözködéskor magunkon tapasztalhatjuk ugyanezt.

Cél

- Élethelyzetek során, tevékenységekben, játékszituációkon keresztül, élmények biztosításával a szűkebb és tágabb környezettel való pozitív kapcsolat kialakítása.
- A környezet megismerése közben a gyermekek matematikai tapasztalatainak elősegítése, a mindennapi életben szerzett ismeretek tudatos rendezése.
- A környezettudatos magatartás kialakítása.
- Segítsük elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.
- Ismerjenek meg matematikai fogalmakat, fejlődjön logikus gondolkodásuk.

Feladat

- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak megteremtése.
- A gyermekek számára érthető és átélhető formában környezetük felfedeztetése és megszerettetése.
- Tudatos, tervszerű, egyénre szabott fejlesztés.
- Spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzés nyújtásához szükséges alkalom, idő, hely és eszköz biztosítása.
- Segítsük elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezünk hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
- A gyermekek környezetének mennyiségi- formai kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása, alkalmazása játékos formában.
- Logikus gondolkodás megalapozása, fejlesztése, rendszeresen gondolkodásra ösztönző helyzetek teremtése.
- Az óvodapedagógus segítse a gyermekeket, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit.
- Lehetővé kell tenni a gyermekek számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik.
- Az óvodapedagógus kihasználja a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit:
 - természeti környezet területén: közlekedési eszközökről, szabályokról, évszakokról és jellemzőikről, napszakokról, növényekről, állatokról, testről.

- társadalmi környezet területén: családjukról, otthonukról, foglalkozásokról, lakóhelyükről,
- a környezet védelméről: növény- és állatfajok védelméről; víz- talaj- és levegővédelem fontosságáról, szelektív hulladékgyűjtésről, a hulladék feldolgozásáról.

Sikerkritérium

- Tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, óvodája nevét.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, felismerik a napszakokat.
- Ismerik környezetük növényeit, állatait, gyűjtőfogalmakat használják, Ismerik a növény- és állatgondozás egyszerűbb feladatait.
- Ismerik az elemi közlekedési szabályokat, ismerik a közlekedési eszközöket.
- Ismerik az alapvető viselkedés szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Képesek halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- Az alapvető mértani formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Ismerik és helyesen használják az irányokat, névutókat, helyesen értelmezik feladatvégzésük során.
- Képes részekből az egészet kirakni.
- Azonosságokat, különbözőségeket képesek felismerni és megfogalmazni.
- Alakul ítélőképességük, fejlődik mennyiség szemléletük.

7.7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a munka és munka jellegű játékos tevékenység. A játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutat. Nevelő értéke felbecsülhetetlen (önállóság, segítőkészség, felelősség, céltudatosság, kitartás stb.).

Cél:

- Ismerjék és tapasztalják meg a munka eredményének örömét.
- Örömmel és szívesen végezzék ezt az aktív tevékenységet.
- Jussanak el saját és mások munkájának elismeréséig, megbecsüléséig.

Feladat

- Tudatos pedagógiai tervezéssel megfelelő időt, helyet, eszközt biztosítson a gyermeki munkavégzéshez.
- Mutassa meg az eszközök használatát.
- Tartsa szem előtt a fokozatosságot a sikerélmény érdekében. Folyamatosan értékeljen, pozitív értékelésével motiválja őket a további munkavégzésre.
- Vegye figyelembe a munkavégzés során az egyéni és az életkori sajátosságokat.
- Konkrét, reális, azaz a gyermek saját magához mérten fejlesztő értékeléssel és ellenőrzéssel segítse elő a munkatevékenység elvégzését.

- Segítse elő, hogy a gyermeknek örömet jelentsen a munka.
- A munka jellegű tevékenységek által fejlessze akarati tulajdonságait: önállóság, kitarás, felelősségvállalás, döntési képesség, stb.

Munkafajták az óvodában:

- saját személyükkel kapcsolatos teendők: testápolás, öltözködés, önkiszolgálás
- alkalomszerű munkák: egyéni megbízatások (pl. teremrendezés, üzenetátadás, eszköz előkészítés)
- közösségért végzett munka: naposi munka, környezet rendjének megőrzése, esetleges felelősi feladatok (pl. kisebbek segítése)

Sikerkritérium

- A gyermekek részt vesznek a kerti munkában, növénygondozásban.
- Az étkező asztalt esztétikusan terítik meg.
- Aktívan vesznek részt a teremrendezésben, ágyazásban.
- Önállóan, örömmel, igényesen végzik feladatukat, átérzik annak felelősségét.
- A munkavégzéshez használt eszközöket önállóan használják, munkavégzés után azokat a helyükre rakják.
- A gyerekek a munka során képesek együttműködni.
- Örülnek, ha feladataikat teljesíthetik.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások teljesítésére.
- Segítenek a kisebbeknek, rászoruló társaiknak.
- Szeretnek meglepetést készíteni a társuknak, szüleiknek, az őket körülvevő felnőtteknek.(pl. születésnapi ajándék).

7.8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánpótlásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Nem szűkül le ismeretszerzésre, hanem az egész nap folyamán adódó helyzetekben (véletlenszerűen adódó, ill. tudatosan tervezett), az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A gyermek természetes adottságai, a családjában és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés keretében biztosított tanulási formák mind szerepet játszanak a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeinek és motivációjának alakulásában.

A hetirendben rögzített tevékenységformák jelentik a túlsúlyt az adott napi komplex tanulási folyamatban.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- Az utánpótlásos minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.

- Játékos cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő tapasztalatszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- Gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

Cél

- Az óvodás gyermek készségeinek, képességeinek fejlesztése, tapasztalataik bővítése, rendezése. Ez a folyamat legfőképpen a játékos tevékenységek és cselekvések keretén belül történik.
- A gyermekek felkészítése a megszerzett ismeretek alkalmazására, felhasználására. Kompetenciák alakítása.
- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, tanulni vágyás megalapozása, tanulást támogató környezet megteremtése.
- A gyermekek érzelemvezérelt, cselekvő gondolkodásának szemléletes, képszerű, ill. fogalmi gondolkodás szintjére emelése.

Feladat

- Tanulást támogató környezet megteremtése, építve a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Olyan helyzetek teremtése, melyben a gyermek cselekvően aktívvá, kreatívvá válhatnak. Lehetőséget biztosítunk egyéni ötletek kreatív megvalósítására, a kísérletezés, felfedezés átélésére.
- Több érzékszervvel, változatos módon történő megtapasztalás lehetőségeinek biztosítása, rendszerezése.
- Interaktív tanulási- tanítási módszerek segítségével, az egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vételével a gyermekek teljes személyiségének fejlesztése.
- Érzelmi- akarati tulajdonságaik erősítésével feladattudatuk, feladattartásuk alakítása.
- Különböző szituációk során problémahelyzeteket kell teremteni, hogy kialakuljon bennük a megoldásra irányuló igény, érzékenység.
- A különböző tanulási formák változatosan, tudatosan kerüljenek megválasztásra hatékonyság tekintetében a feldolgozandó anyagtól függően.
- Személyre szabott pozitív értékeléssel segítsük a gyermeki személyiség kibontakozását.

Óvodás korban a tanulás és a játék nem különíthető el egymástól.

Egyetértünk az „Óvodai nevelés játékkal, mesével” című program megalkotóival, mely szerint az óvodás korú gyermek **NEM TUD NEM TANULNI!**

A veleszületett kíváncsisága a játékban folyamatosan jelen van. Abban legnyitottabb és legbefogadóbb. Tapasztalatokat szerez, figyel, utánoz, ami a teljes személyiségfejlődését támogatja.

A spontán játék mellett beléphet az általunk kezdeményezett, irányított játék, amely intenzíven magán viseli a tanulás jegyeit. A játékban tehát az óvodás gyermek alapvetően tanul, elsősorban önmagát, önmagán keresztül a környező világot.

A „tanulás” során megszerzett ismeret nagy része csak később kerül felszínre.

Sikerkritérium

- A gyermekek érdeklődnek környezetük tárgyai, jelenségei és azok összefüggései iránt.
- Az egyszerű feladatokat megértik.
- Szándékos figyelmük időtartama életkoruknak megfelelő.
- Élvezik a tapasztalatszerző tevékenységeket, él bennük a tudás iránti vágy.
- Képesek a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- Munkatempójuk, feladattartásuk életkoruknak megfelelő.
- SNI gyermekek állapotuknak és képességeiknek megfelelően megértik és elvégzik az egyszerű feladatokat.
- A tehetséges gyermek megtalálja kiemelkedő képességének megfelelő tevékenységet.
- Nyitottak az őket körülvevő világra, kíváncsiságuk belső motivációvá alakul.
- Rendelkeznek egészséges énképpel, reális önértékeléssel.
- Kialakulnak az iskolába lépéshez szükséges készségeik, képességeik.

8. SZERVEZETI FORMA és IDŐKERETEK

Figyelünk arra, hogy a településünk adta lehetőségeket a tervezés és megvalósítás során kiaknázzuk.

10 napos ciklusokban tervezünk öt tevékenységi formát, de többször megtörténhet, hogy eredeti elképzeléseinket a gyermekek érdeklődésének függvényében módosítjuk, a módosítás indokait reflexióban rögzítjük.

Egy napra egyféle tevékenységben gondolkodik az óvodapedagógus, melyet komplexen valósít meg. Lehetőséget kínál arra, hogy egy-egy dologba mélyebben belemerüljünk, a gyermeki kérdéseket tisztázzuk, ötleteinket kijátsszuk.

A gyermekkel való játék során van mód az egyéni tempóhoz való alkalmazkodásra, személyes bánásmódra, mikrocsoportos ill egyéni foglalkoztatásra és a helyzet igényelte ismeretek feldolgozására, alkalmazására.

Mesehallgatásra mindennap sor kerül: a részletes programban leírtakon kívül a délutáni pihenés alatti időben is. Ilyenkor többnyire hosszabb meséket vagy folytatásos történetek mondunk, így segítjük a nagyobbak számára a nyugodt pihenést és az elalvást. A kicsik az óvónő kellemes, mesemondó, halk hangja következtében hamar elalszanak.

A sok szétszórt, egyéni, páros, és kiscsoportos játék mellett rendszeresen szükséges az „összeülés”, az együttlét is. Jó beszélgetni, élményeket elmondani és meghallgatni vagy egyszerűen csak egymás mellett lenni, a másikat mellettünk érezni. Gyakori, hogy az álmos reggeleken gyerekek maguktól az óvó néni mellé telepednek, mintegy vágyódva az otthoni meleg, meghitt hangulatra. Ilyenkor a napok ezzel az összebújással, halk beszélgetéssel, tervezgetéssel indulnak. Máskor mesehallgatás vagy mozgásos játék utáni időszakban kerül sor a közös együttlétre. Az óvónő nem „okít” vagy magyaráz, hanem a szó szoros értelmében véve

egy a többi beszélgető között. Fontos a rugalmasság és a spontaneitás, az „itt és most” – helyzetek, az óvónő fejében és lelkében lévő tudás.

A játékok, dalok, mondókák, versek kiválogatása az időszakok megkezdése előtt szükséges. A válogatás alapja az adott időszak vagy a gyerekek lelkiállapota, hangulata.

Az utólagos feljegyzésekkel, a napi történések átgondolásával követhetjük a gyermekek életét és fejlődését, tudatosíthatjuk egyéni sajátosságait. Többször megtörténhet, hogy eredeti elképzeléseinket módosítjuk.

Az elfoglaltságok konkrét tartalma, sorrendje, szervezeti formája csoportonként az óvodapedagógusok módszertani szabadságának körébe tartozik. Nevelési stílusban, az elvárható fejlettségi mutatókban, a viselkedés néhány fontos szabályában és a közös napirendi pontokban kell elvárando az egységesség.

9. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek egyrészt belső érése folytán, másrészt külső ráhatások (családi és óvodai nevelés), ingerek eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges testi, lelki fejlettséget, szociális érettséget.

Belépnek a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból majd az iskolában iskolássá érik. Az óvoda fokozatosan, de különösen az utolsó évben az iskolai nevelésre-oktatásra készít fel.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az óvodapedagógusok a gyermeki fejlődés nyomon követését óvodába lépéstől az iskolakezdésig az Ovikrétában rögzítik, évente kétszer.

Az iskolába lépéshez szükséges fejlettség meglétét a szülőkkel konzultálva állapítjuk meg. Azoknál a gyermekeknél, akiknél bármely téren lemaradás tapasztalható, a megfelelő szakember vizsgálatára és véleményére alapozunk.

A sajátos nevelési igényű gyermekek iskolaérettségét az illetékes szakértői bizottságok állapítják meg.

Iskolaérettnek tekinthetjük azt a gyermeket, aki:

- eljut az első alakváltozáshoz, arányosan fejlett,
- megkezdődik a fogváltása,
- mozgása összerendezettebb, harmonikus,
- mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan képes irányítani,
- nyitott, érdeklődő, kíváncsi,
- a tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek (emlékezet, észlelés, érzékelés, szándékos bevézés, felidézés, figyelem, gondolkodás),
- érthetően, folyamatosan kommunikál, végighallgatja és megérti mások beszédét,
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, betartja azokat,
- feladattudata kialakulóban van,
- emberábrázolásában megjelennek a részformák és a legegyszerűbb mozgások jelzései,

- képes a térben biztonsággal tájékozódni, ismeri a jobbra-, balra irányokat, értik és tudják követni azokat, illetve a helyet kifejező névutókat,
- cselekvőképessége gyors, mozgásában kitartó, képes a testrészek, helyzetek, mozgások, téri irányok pontos megértésére, megnevezésére,
- ismeri testrészeit és biztonságosan tájékozódik testén,
- kialakult dominanciával, főleg kézdominanciával rendelkezik,
- egyre tökéletesebbé válik a szem- kéz koordináció, tudja követni a keze mozgását,
- érdeklődéssel várja az iskolakezdést.

A **lelkileg egészségesen fejlődő gyermek** az óvodáskor végére nyitott érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdésére.

A szűkebb és tágabb környezet iránt nagyobb érdeklődést mutat. A különböző tevékenységek felkeltik érdeklődését.

Különös jelentőségű a téri észlelés fejlettsége mellett a vizuális és akusztikus differenciálás. Az elvont-fogalmi gondolkodás felváltja a képszerű gondolkodást, melyen keresztül eljut a műveletek levégzésének szintjéig.

Felismeri az analízis-szintézis műveleteit (rész- egész viszonyait), melyek az írás, olvasás, számolás tanulásánál fontosak.

Ismeri a több-kevesebb, kisebb-nagyobb fogalmakat, 6-os számkörben biztosan számol.

Érthetően, folyamatosan kommunikál; gondolatait, érzéseit mások számára érthető formában fejezi ki.

A **szociálisan egészségesen fejlődő gyermekek** kedvező iskolai légkörben készen állnak az iskolai élet és a tanító elfogadására, képesek a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

Az érettség mutatója, hogy vágyait, gondolatait, cselekedeteit már nem azonnal, hanem csak később teljesíthetőek, képes „késleltetni, gátolni”.

A gyermek tankötelezettségével kapcsolatos tudnivalók:

A tankötelezettség megkezdéséhez kapcsolódó jogszabályok alapján a tanköteles korú gyermek további egy évig óvodában történő részvétele kérdésében 2020. január 1-jétől az Oktatási Hivatal dönt. Az eljárás a szülők kérelmére indul. A kérelem vonatkozásában a törvényes képviselő, azaz a szülő vagy gyám kérelmére a jogszabályokban megfogalmazott eljárásrend, eljáró hatóság és jogorvoslat az irányadóak.

10. A GYERMEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Célkitűzésünk

A gyermek aktuális fejlettségéből kiindulva, egyéni fejlődési ütemét figyelembe véve, az egyenlő hozzáférést biztosítva, a társas-szociális környezetből érkező hatásokra építve tudatosan nevelünk.

A differenciálás alapelve a csoport irányításának, melynek lényeges eleme a képességek szerinti szintek tervezése.

Célunk, hogy a gyermek érje el önmagához képest a készségeinek és képességeinek megfelelő lehető legmagasabb fejlettségi szintet, ami hozzájárul a sikeres iskolakezdéshez.

Óvodánkra jellemző, hogy:

- Változó szociális háttérrel érkeznek a gyermekek, a gyermekvédelmi munka is szerteágazó.
- Községünkben nagy a fluktuáció, az ország különböző részeiből és Romániából költöznek ide a családok, eltérő társadalmi és gazdasági háttérrel.
- Az utóbbi időben növekedett a gyermeküket egyedül nevelő szülők aránya, sokszor a megélhetési gondok mellett nevelési problémákkal is küzdenek.

Preventív gyermekvédelem, segítő nevelés

- Előtérbe helyezzük az óvoda dolgozói és a szülők közötti jó kapcsolat, együttműködés kialakítását (bizalmas, meghitt, segítőkész).
- Fontosnak tartjuk a helyes viselkedési és együttélési szokásrendszert kialakításuk a gyermekekben, a hiányzó ismereteiket pótoljuk.
- A személyiséglapon, nevelési terveinkben rögzítjük a feladatainkat.
- Fejlesztő nevelésünkben az intézményünkben dolgozó segítő fejlesztőkkel aktívan együttműködünk.

*A jogszabály a **kiemelt figyelmet igénylő** gyermekeket két nagy csoportba osztja:*

- *hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű,*
- *illetve a különleges bánásmódot igénylő gyermekekre.*

A **különleges bánásmód** egy speciális szükséglet, ami lehet átmeneti vagy állandó, okai pedig lehetnek biológiai, pszichológiai vagy szociális jellegűek.

A különleges bánásmódú gyermekek körébe három csoport tartozik:

- *a sajátos nevelési igényű,*
- *a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő,*
- *valamint a kiemelten tehetséges gyermekek.*

Az N.k.t. rendelkezései szerint **sajátos nevelési igényű** gyermek, tanuló: „*az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd*”.

Az óvoda alapító okiratában foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel.

10.1. A KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉS

10.1.1. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

A tanulási nehézséggel küzdő gyermek felismerése

- lassú, motiválatlan, (családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)
- figyelemzavar,
- súlyosabb beszédhiba.

Magatartási, beilleszkedési zavaros gyermek felismerése

Visszahúzó (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzó stb.), ellenséges (agresszív, kötekedő, támadó) és túlmozgékony viselkedésű gyermekek.

Feladat:

- Fontos esetükben a következetesség, egyéni feladatokkal való megbízás, pozitívumok kiemelése, megerősítése. Mindez segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadást.
- Csoportos és páros munka, differenciált egyéni munka, drámapedagógiai módszerek alkalmazása.

10.1.2. Kivételes képességű, tehetséges gyermek

- művészi tehetség (zenei- és rajzkészség)
- pszichomotoros tehetség (testi ügyesség, kézügyesség)
- szociális tehetség (irányít, szervező, empátikus, kommunikáció képességek)
- intellektuális tehetség (tudományterületeken kimagasló: matematikai, nyelvi, stb.)

Tehetségígéretes gyermekek felismerése, nevelése, fejlesztése

Fontos a tehetség felismerése, azonosítása. Ehhez ismernünk kell azokat a jeleket, melyek halmozott előfordulása tehetségígéretet feltételez:

- a kivételes tehetségre jellemző tulajdonságok: állandó önelégedetlenség, megszállottság, tökéletességre törekvés, bizonyos feladatokban.
- teljesítményei nem mindig jók az általa nem motivált területen. Fejlődésük nem egyenletes, mennek a maguk útján.

Feladat:

- differenciált feladatadással egyéni, páros foglalkoztatási formában az egyéni képességek fejlesztése,
- a kiemelkedő képességű gyermekek számára egyéni fejlesztési terv készítése, erősségek megtámogatása,
- pozitív értékeléssel sikerélmény biztosítása.

Sikerkritérium:

- A gyermek megtalálja kiemelkedő képességeket megfelelő tevékenységet.
- A gyermek igényli kiemelkedő képességének fejlesztését. örömet lel tevékenységekben, belső motivációja a fejlődés!

10.1.3. SNI gyermek ellátásának elvei

Az SNI gyermekek fejlesztésének alapjául az illetékes Szakértői Bizottság, illetve a Nevelési Tanácsadó szakvéleménye szolgál. Az SNI gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön. Az integrálási folyamat során a fejlesztést adekvált módszerek és eszközök alkalmazásával segíthetjük, de legmeghatározóbb a pedagógus személyisége, személye, szakmai hozzáértése. A gyermek fejlődését elsősorban saját magához kell mérni, miben, mitől, mennyire fejlődött.

A sajátos nevelési igényű gyermekek tekintetében a fejlesztés fő irányvonala a szakértői bizottság által meghatározott fejlesztendő területekre történő orientálás. A munkánkat segítő szakemberekkel történő konzultáció elengedhetetlen feltétele az egyéni- és csoportban történő hatékony fejlesztésnek.

Cél:

- Harmonikus, nyugodt, biztonságot nyújtó légkör biztosítása során természetessé váljon a gyermekek között személyiségük különbözősége.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése.
- Az SNI gyermek önmagához viszonyított fejlődésének biztosítása ép gyermekcsoport közösségben, pozitív ráhatásokra építve.

Feladatok és elvárások:

- A fejlesztést csak komplex kivizsgálás után lehet elkezdni.
- Ha volt korai fejlesztés, arra kell építeni.
- Biztosítanunk kell a fejlesztés folyamatosságát, rendszerességét, kiszámíthatóságát.
- Elengedhetetlen az óvodapedagógus türelmes, nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó személyisége.
- A nap folyamán mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.
- Fontos a kellő idő / időtöbblet biztosítása számára.
- A fejlesztés során óvodapedagógus, a szülő és a szakemberek rendszeres, gyermekkel kapcsolatos tapasztalatcseréjére van szükség.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, a speciális módszer és eszközrendszert a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletek alapján határozzuk meg.

10.2 A HÁTRÁNYOS ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEK FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

Az óvoda nagymértékben hozzájárulhat ahhoz, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek esélyei egyenlők legyenek a kortársaikéval.

A sikeres iskolakezdéshez nélkülözhetetlen alapvető készségek megfelelő fejlesztésének színtere az óvoda, ahol – az agyi érési folyamatok lezárulásáig – megterhelés nélkül, játékos eszközökkel és módszerekkel hatékonyan tudunk fejleszteni.

Kiemelt jelentősége van a szülőkkel történő együttműködésnek, mely a kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg. Az együttműködés során az óvodapedagógusoknak és a fejlesztő pedagógusnak – helyzetüknél és képzettségüknél fogva – kiemelt szerepük és felelősségük van. Gyermekeink szociokulturális háttere színes képet mutat.

Cél: a HH és HHH gyermekek felzárkóztatása, a hátrányok csökkentése.

Feladatok:

- Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek azonosítása a jogszabálynak megfelelően.
- Az integráció megvalósításához a csoportszervezés során a megfelelő arányok betartása.
- A hátrányok csökkentésére törekvés, az egyenlő hozzáférés biztosítása. (eszközök, lehetőségek, tevékenységek)
- Minél több közösen megélt élmény biztosítása – kulturális, kirándulás.
- Családokkal való jó együttműködésre törekvés, minél több közös tevékenység, rendezvény szervezése.
- Szociális segítségnyújtás: jelzés, segítségkérés az önkormányzattól.

Alkalmazott módszerek, eljárások:

- differenciálás ,
- egyéni- és mikrocsoporthoz foglalkoztatás,
- egyén
- kooperatív technikák,
- projekt módszer,
- IKT,
- drámapedagógiai módszerek alkalmazása.

11. GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN

Minden óvodapedagógus és óvodai dolgozó felelős a gyermekek védelméért; a gyermekvédelmi törvény (Gyvt.) 11. §-a rögzíti ezt a kötelezettséget.

Alapja

- Gyermekvédelmi törvény
- Gyermeki jogok chartája

Felelőse:

- gyermekvédelmi felelős
- csoportos óvodapedagógusok

Célja:

- A gyermekre ható környezet figyelemmel kísérése.
- A szülők nevelése, segítése, olykor az egész család „gondozása”, védelme.
- A prezenció, a gyermekek fejlődésének nyomon követésével, szükség esetén szakorvosi vizsgálatának kezdeményezése, szervezése.
- A gyermek pozitív személyiségfejlődésének segítése.

Feladata:

- Folyamatos kapcsolattartás a szociális és gyermekvédelmi szervekkel.
- A családok helyzetének tapintatos feltárása.
- A gyermekekre való fokozott odafigyelés által a személyiségfejlődési problémák időben történő felfedezése (nehezen nevelhetőség; testi, szellemi fejlődésben való elmaradás), a veszélyeztettség kialakulásának megelőzése.
- Szülők tájékoztatása a lehetséges támogatásokról, kedvezményekről.
- A nevelőtestület számára folyamatos tájékoztatás a gyermekvédelemmel, sajátos nevelési igényű gyermekekkel kapcsolatos törvényi változásokról, helyi rendeletekről, ill. annak beépítése mindennapi munkánkba.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése érdekében szakemberek segítségével történő együttműködés.

10.2. A GYERMEKVÉDELMI MEGBÍZOTT FELADATAI:

- A gyermekvédelmi megbízott a nevelőtestület egyik tagja, a gyermekvédelmi munkát szervezi, irányítja.
- A helyi programban kitűzött feladatokat minden óvodapedagógus elvégzi, a gyermekvédelmi felelős irányításával.
- Minden nevelési év elején összegyűjti a HH, HHH, veszélyeztetett gyermekek adatait.
- A nevelési év kezdetén munkatervet készít, mely tartalmazza a kapcsolattartás formáit, csoportos óvónőkkel, szülőkkel, orvossal, védőnővel, önkormányzattal.
- Segíti az óvodapedagógusok gyermekvédelmi munkáját.
- Kapcsolattartás külső intézményekkel (családsegítők, egészségügyi intézmények, nevelési tanácsadó).
- Továbbképzéseken, tanácskozásokon részt vesz, az ott hallottakról tájékoztatja kollégáit.
- Az évente készült gyermekvédelmi kimutatás tartalmazza:
 - Óvodások számát, ebből
 - HHH gyermek számát,
 - veszélyeztetett gyermekek számát,
 - három vagy több gyermekes családban élők számát,

- fogyatékos gyermekek számát,
- csonka családban nevelkedők számát,
- veszélyeztetettség okait.

A gyermek veszélyeztettségét vizsgáló szempontok lehetnek:

- nevelési hiányosságok,
- anyagi problémák, rossz lakásviszonyok,
- megromlott családi kapcsolat,
- egészségügyi problémák.

Az óvoda gyermekvédelem magába foglalja a gyermekközösség egészére kiterjedő, ezen belül minden egyes gyermek harmonikus személyiségfejlesztését kifejtett pedagógiai tevékenységet.

12. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

12.1. A CSALÁDDAL, SZÜLŐKKEL VALÓ KAPCSOLAT

A gyermek elsősorban a családban nevelődik. Jó esetben az óvoda folytatja és kiegészíti a megkezdett nevelési folyamatot. Sajnos gyakoribb a családban végbement funkcionális változások következtében, hogy az óvodára hárul a fejlődésben történő lemaradások korrigálása, a családi nevelésben felmerülő hiányok pótlása.

Alapelveink:

- A nevelésben a család szerepe elsődleges, az óvodában építünk rá és kiegészítjük azt.
- Az óvodapedagógusok fogadják el a szülőt még akkor is, ha a gyermeknevelésben hiányosságokat tapasztalnak.
- Kapcsolatában éreztesse az őszinte odafordulást és a segítő szándékot addig a pontig, amíg a szülő ezt elfogadja.
- A kapcsolat épüljön a tapintatra és mélyüljön el a közös programok együttes tevékenysége során.
- Az óvodapedagógus ismerje és fogadja el a család szokás- és szabályrendszerét, tapintatosan befolyásolja az életmód jó szokásainak alakításában.
- Óvodapedagógusi feladat, hogy minden családdal megismertessük pedagógiai programunkat, így is segítve az együttműködést.

Óvodánkban a szülők képviselőtét a Szülői Munkaközösség látja el.

Kialakult kapcsolattartásunk formái:

- napi beszélgetések, információ a gyermek állapotáról,
- családlátogatások,
- szülői értekezletek,
- egyéni beszélgetések, ahol a gyermek fejlődéséről, aktualitásokról beszélgetünk (évente legalább kétszer),

- nyitott óvoda vagyunk, a szülő bármikor betekinthet az óvoda életébe, napi munkájába, előzetes egyeztetés alapján,
- közös programok szervezése szülőkkel (pl. gyermeknap, kirándulások, kézműves délutánok, stb.),
- nyílt napok lehetősége (új gyermekek szülei számára, ovi-olimpia, anyák napja)
- beszélgető körök szervezése szakemberek közreműködésével.

A családi életet tiszteletben kell tartanunk, abba illetéktelenül nem avatkozhatunk bele. A szülőknek világosan meg kell mondanunk, hogy felelősségüket nem vállalhatjuk át.

A gyermek intelligenciája, viselkedése, viszonyai, érzelmi élete, szokásai főként a családi minta szerint formálódnak. Az óvoda megerősít, segít ott, ahol tud.

Az a tapasztalat, hogy a szülők szívesen együttműködnek a játszós, mesélős óvodával, ha megismerik a két tevékenység jelentőségét, képességfejlesztő hatását.

Feladataink:

- Év eleji megbeszélésen ismertessük programunk célját és alapelveit!
- Felelősséggel vállaljuk, hogy a gyerekeket gondozzuk, óvjuk, szeretetteljes figyelemmel vesszük körül, gyöngéd bánásmódban részesítjük, a képességeikhez mértén megtanítjuk őket mindarra, amit egy ilyen korú gondosan nevelt kisgyereknek tudni illik. Az odavezető út, a módszerek és szervezi formák megválasztása azonban az óvodapedagógus dolga. Módszertani tudásának, szabadságának körébe tartozik.
- Szakirodalom ajánlása történhet.
- A nagyszülőket is bevonjuk az óvoda életébe. Hívjuk meg őket családi ünnepünkre, támaszkodjunk élettapasztalatukra, kezűgyességükre, feltétlen gyermekszeretetükre.

Senki sem ismeri jobban a gyermeket, mint az, aki nap mint nap a legváltozatosabb helyzetekben vele van.

A nevelési év során tervezett önköltséges rendezvényekről, költségkihatásukról az első szülő értekezleten a szülőket tájékoztatjuk. A szülők aláírásukkal jelzik, ha gyermekük számára igénylik a tervezett programot, illetve azt is ha nem.

A szülők jogait és kötelességeiket a jogszabályban meghatározottak szerint érvényesíthetik, a törvény előírásairól évente az új óvodások szüleit a tanévnyitó értekezleten tájékoztatjuk.

Szülői jogok és kötelességek:

- a szülők joga, hogy a nevelési intézményt szabadon megválaszthassák,
- a szülők joga, hogy az óvoda nevelési programját, házirendjét, szervezeti és működési szabályzatát megismerjék,
- a szülők joga, hogy sajátos nevelési igényű gyermekük elhelyezését a lakóhelyen működő nevelési intézményben kérjék. Elhelyezés hiányában a polgármester segítségét kérhetik a gyermek óvoda nevelésének biztosítása érdekében,
- a szülők joga, hogy gyermekük fejlődéséről, magaviseletéről rendszeresen (évente legalább kétszer) részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjanak,

- a szülők joga, hogy részt vegyenek a képviselőtöbbséget biztosító szülői szervezet választmánya tagjainak megválasztásában, mint választó, és mint megválasztásra jelölt is,
- a szülők joga, hogy részt vegyenek az érdekeiket érintő döntések meghozatalában,
- a szülők kötelessége, hogy gondoskodjanak a gyermekük testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről,
- a szülők kötelessége biztosítani gyermekük óvodai nevelésben való részvételét annak a nevelési évnél kezdve, amelyben a gyermek a harmadik életévét betölti,
- a szülők kötelessége figyelemmel kísérni gyermeke fejlődését és ehhez megadni tőle minden elvárható segítséget,
- a szülők kötelessége, hogy a gyermekkel foglalkozó pedagógusoknál rendszeresen érdeklődjön a gyermek fejlődéséről,
- a szülők kötelessége, hogy segítsék gyermekük beilleszkedését az óvodai közösségbe,
- a szülők kötelessége tiszteletben tartani az óvoda pedagógusai, alkalmazottjai és óvodásai emberi méltóságát és jogait.

12.2. ÓVODA-ISKOLA KAPCSOLATA

A településen működő általános iskolákkal hagyományosan jó kapcsolattartás alakult ki, melyet a jövőben is igyekszünk fenntartani.

Óvodapedagógusok és tanítók közötti beszélgetések során egymás módszereinek megismerésére törekszünk. Évente, előzetes egyeztetés alapján óralátogatásra hívnak minket. Az óvodai és az iskolai pedagógusok közös eszmecseréjének értekezletek szervezésével, előadásokra való meghívással is szeretnénk teret biztosítani.

12.3. KAPCSOLATAINK AZ EGÉSZSÉGÜGYI SZERVEKKEL

A gyermekorvos, védőnők és a fogorvos szakemberekkel rendszeres a kapcsolatunk, jelzéseikre nyitottak vagyunk, tájékozódunk az óvodába kerülő gyermekekről.

12.4. KAPCSOLATTARTÁSUNK A FENNTARTÓVAL

A képviselő-testület előtt beszámolunk meghatározott időszakokban a nevelőmunkánkról, az óvodai életéről.

A Kulturális, Oktatási, Pénzügyi Bizottsággal a bizottság munkaterve szerint tartjuk a kapcsolatot, illetve a fenntartó képviselőit meghívjuk az óvodai rendezvényekre, eseményekre.

12.5. KAPCSOLATTARTÁS A KÖNYVTÁRRAL, MŰVELŐDÉSI HÁZZAL

Ismerkedünk a könyvtárral, rendszeresen kölcsönzünk könyveket. A könyvtár látogatásával is szeretnénk elérni, hogy a gyermekek megkedveljék a könyvet, mint az információszerzés, a szórakozás egyik lehetőségét. A könyvtár által szervezett rendezvényekre, - kiállításokra, gyermekszínházi és bábelőadásokra- a gyermekekkel szervezeten, rendszeresen megjelenünk.

12.6. KAPCSOLAT A TÁJHÁZZAL

Óvodai csoportjaink rendszeresen megfordulnak településünk Tájházában. Különböző kézműves technikákkal, anyagokkal ismerkedhetnek meg kézműves foglalkozások keretén belül. Vannak közösen lebonyolított programjaink. (pl. Márton napi lámpás felvonulás)

12.7. KAPCSOLAT A CSALÁDSEGÍTŐ- ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLATTAL

Kapcsolattartó az igazgató és a gyermekvédelmi felelős. Együttműködünk a veszélyeztettség megelőzésében, a kialakult problémák megoldásában. A kölcsönös információcsere érdekében rendszeres megbeszéléseket tartunk.

12.8. KAPCSOLAT A PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLATTAL

A Pedagógiai Szakszolgálat folyamatosan fogadja az óvoda által vizsgálatra küldött gyermekeket.

Általuk szervezett előadásokon részt veszünk és az ott hallottakat felhasználjuk nevelőmunkánkban.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Az óvodai nevelés programja 1989.
- Az óvodai nevelés országos alapprogramja 2012. Zilahi Józsefné
- Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével 1., Elmélet és módszertan, Eötvös József Könyvkiadó, 1996
- dr. Bakonyi Anna: Játék szerepe az óvodai nevelésben Óvodai Nevelés LVIII. évf. 2005. 6. szám
- Balázsne Szűcs Judit: Az ember aki óvodás. Szort Bt. Kiadó. Budapest, 1997
- Bakonyiné Vince Ágnes, Benis Mária, Dr. Gerő Zsuzsa, Járó Katalin, Dr. Kalmár Magda, Kósáné Dr. Ormai Vera, Szabadi Ilona: A gondolkodás fejlődése és fejlesztése óvodáskorban. Közgazdasági És Jogi Kiadó, 1989.
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában 1992.
- Dr. Tótszóllósné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában 1994.
- Bruno Bettelheim: A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek. Budapest, Corvina, 2011.
- Zilahi Józsefné: Mese-vers az óvodában Eötvös József Könyvkiadó
- Zilahi Józsefné: Nevelés az óvodában verssel – mesével 1989.
- Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. 2012.
- Mérei Ferenc-V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan. Budapest: Medicina, 2006.
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A helyi Pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

1. A jogszabályokban, törvényekben bekövetkezett változások,
2. A partneri igények változása
3. A program ellenőrzése során feltárt hiányosságok megszüntetése miatt.

A helyi óvodai Pedagógiai program nyilvánossága:

A helyi óvodai nevelési program nyilvános.

A pedagógiai programunk az óvoda alkalmazottai és valamennyi érdeklődő partnerünk számára elérhető és megismerhető.

Tájékoztatás kérhető az igazgatótól és az óvodapedagógusoktól.

A tájékoztatás, megismertetés formája, rendje:

A Pedagógiai Program egy példánya az igazgatói irodában, illetve az óvodai csoportszobákban mindenki számára hozzáférhető helyen kerül elhelyezésre.

A szülői munkaközösség tagjai, a szülők és érdeklődők előzetes időpontegyeztetés után megtekinthetik a pedagógiai programot, illetve az internetes felületen is elérhető.

A kiscsoportos gyermekek szülei számára tartott első szülői értekezlet alkalmával az igazgató vagy az általa megbízott személy átfogó tájékoztatást nyújt a Pedagógiai Program tartalmáról. Az óvodával később jogviszonyt létesítő gyerekek szüleinek az igazgató vagy az általa megbízott személy előre egyeztetett időpontban ad tájékoztatást az óvoda Pedagógiai Programjáról.

A fenntartó jóváhagyása után 2026. február 01-től a módosított óvodai pedagógiai programot a nevelési intézmény honlapján nyilvánosságra hozzuk.

I. *TARTALOM*

Tartalom

1. AZ INTÉZMÉNY JELLEMZŐ ADATAI.....	4
2. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA	5
2.1. Helyzetelemzés	5
2.2. Az óvodai munka feltételei.....	6
2.1.1. Személyi feltételek	6
2.1.2. A nevelőtestület kvalitását jellemző adatok	7
2.3. Az óvoda tárgyi, dologi feltétele, eszközrendszere	7
3. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA, ALAPELVEINK, FELADATAINK	8
3.1. Óvodakép- a Bugyi Nagyközségi Napköziotthonos Óvoda alapelvei.....	8
3.2. Gyermekképünk.....	9
3.3. Értékeink és célkitűzésünk	10
4. A PROGRAM FELFOGÁSMÓDJA, NÉZŐPONTJAI	10
4.1. A program előzménye	10
4.2. Programunk	10
5. Az Óvodai nevelés általános feladatai.....	12
5.1. Az egészséges életmód alakítása	12
5.1.1 Egészséges környezet	13
5.1.2. Testápolás, egészségmegőrzés pedagógiai feladatai	14
5.1.3. Öltözködés, szokásalakítás	14
5.1.4. Egészséges táplálkozás	15
5.1.5. Mozgás, testedzés igényének, szokásainak kialakítása.....	15
5.1.6. Alvás, pihenés szokásainak alakítása.....	16
5.1.7. Gyermekek egészségének védelme, betegségmegelőzés, egészségmegőrzés	17
5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	18
5.3. Értelmi nevelés és az anyanyelvi nevelés megvalósítása.....	21
5.3.1. Értelmi nevelés.....	21
5.3.2. Az anyanyelvi nevelés.....	24
6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	26
6.1. Csoportszervezési szempontok.....	26
6.2. Napirend	26
6.3. Az óvoda hagyományai, ünnepei.....	28
7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI és AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK ...	28
7.1. Játék.....	28
7.1.1. A jó játék feltételei	29

7.1.2.	Játékformák	30
7.2.	Verselés, mesélés	31
7.3.	Ének, zene, népi játék, tánc	33
7.4.	Rajz, festés, mintázás, kézi munka	35
7.5.	Mindennapos mozgás	37
7.6.	A külső világ tevékeny megismerése	38
7.7.	Munka jellegű tevékenységek	40
7.8.	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	41
8.	SZERVEZETI FORMA és IDŐKERETEK	43
9.	A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	44
10.	A GYERMEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	45
10.1.	A különleges bánásmódot igénylő gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése	47
10.1.1.	A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek	47
10.1.2.	Kivételes képességű, tehetséges gyermek	47
10.1.3.	SNI gyermek ellátásának elvei	48
10.2	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek fejlesztése, fejlődésének segítése	49
11.	GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN.....	49
10.2.	A gyermekvédelmi megbízott feladatai:	50
12.	AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	51
12.1.	A családdal, szülőkkel való kapcsolat.....	51
12.2.	Óvoda-Iskola kapcsolata	53
12.3.	Kapcsolataink az egészségügyi szervekkel.....	53
12.4.	Kapcsolattartásunk a fenntartóval.....	53
12.5.	Kapcsolattartás a könyvtárral, művelődési házzal	53
12.6.	Kapcsolat a Tájházzal	54
12.7.	Kapcsolat a Családsegítő- és Gyermejjóléti Szolgálattal.....	54
12.8.	Kapcsolat a Pedagógiai Szakszolgálattal	54